

Štoreški ŽELEZAR

Leto XXIII

1983

AVGUST

Št. 15

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTORE

Gospodarjenje v Jugoslovanskih železarnah v letu 1982 in I. kvartalu 1983

V analizi gospodarjenja jugoslovanskih železarn bomo prikazali nekaj karakterističnih kazalcev rezultatov dela in poslovanja za leto 1982. Z ozirom na to, da so bili pogoji gospodarjenja v preteklem letu dokaj neugodni, so rezultati relativno ugodni vsaj za nekatere železarne. Doseženi kazalci gospodarjenja po 140. členu Zakona o združenem delu so prikazani v tabeli 1.

Iz tabele je razvidno, da je naša železarna v primerjavi z ostalimi v letu 1982 dosegla ugodne rezultate. Po kazalcih je dohodek na zaposlenega, dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi, akumulacija v primerjavi s čistim dohodkom, akumulacija v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi, na prvem mestu med vsemi jugoslovanskimi železarnami. Po kazalcih je čist dohodek na zaposlenega in akumulacija v primerjavi z dohodkom na tretjem mestu, osebni dohodki in sredstva za skupno porabo na drugem mestu in čisti OD na zaposlenega na četrtem mestu. Ob tem pa je bil doseženi povprečni neto OD nižji od najvišjega le za 5,7 % in višji od povprečja vseh železarn za 13,9 %.

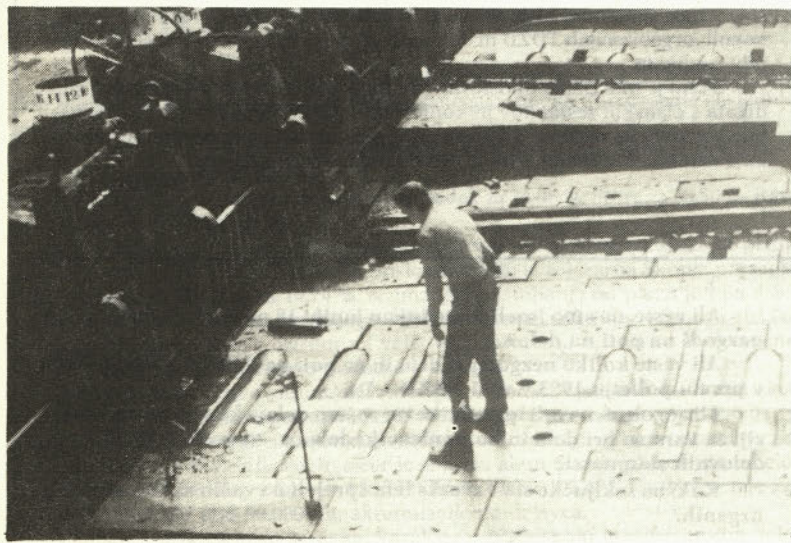
Iz omenjenih kazalcev lahko sklepamo, da so Slovenske železarne dosegle boljše poslovne rezultate kot ostalih šest železarn v Jugoslaviji. Slabe poslovne rezultate je dosegla železarna Skopje, saj je znašala izguba kar 1.957.329 tisoč din. Ekonomičnost poslovanja, tj. celotni prihodek v primerjavi s porabljenimi sredstvi, je znašala le 105,19 %.

V vseh železarnah je bila ekonomičnost poslovanja po rang lestvici naslednja:

1. Ravne	130,08
2. Nikšić	128,99
3. Štore	128,34
4. Smederevo	128,28
5. Jesenice	122,31
6. RMK Zenica	117,06
7. Sisak	116,78
8. Split	113,72
9. Skopje	105,19

Zanimiv je tudi podatek o ustvarjeni poslovni izgubi, ki je z ozirom na rang lestvico naslednja:

1. Skopje	1.957.329 tisoč din
2. Smederevo	1.450.402 tisoč din
3. Nikšić	210.106 tisoč din
4. RMK Zenica	149.394 tisoč din
5. Jesenice	113.128 tisoč din
6. Štore	98.220 tisoč din
7. Ravne	1.160 tisoč din

Na progi (foto Simovič)

Železarni Sisak in Split v letu 1982 nista bili v izgubi, kar seveda ne pomeni, da sta v globalu najbolje poslovali.

Vse jugoslovanske železarne so »prigospodarile« za 3.979.739 tisoč dinarjev izgube, od tega odpade na Slovenske železarne 212.508 tisoč din ali 5,3 %. Delež ustvarjenega dohodka v Slovenskih železarnah je znašal 20,8 %, delež akumulacije pa 28,7 %.

Tako ugodni deleži v korist doseženega dohodka in akumulacije nam povedo, da so Slovenske železarne dobro gospodarile. Posledica tega je, da so železarne Jesenice, Ravne in Štore tudi nekaj odstotne pri višini osebnih dohodkov in skupne porabe na zaposlenega.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Stališča in usmeritve

Delegati OO ZK, zbrani na 1. PROBLEMSKI KONFERENCI V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE, na osnovi sprejetih stališč in usmeritev 5. seje CK ZKS in 3. seje CK ZKJ, predhodne razprave in sprejetih tez v OO ZK ter razprave na konferenci predlagamo vsem OO ZKS, da sprejmejo naslednja stališča in usmeritve:

1. Učinkovito uresničevanje vsebine in določil Samoupravnega sporazuma o združevanju dela in sredstev v SOZD Slovenske železarne, zlasti skupno dogovorjenih ciljev in nalog, uveljavljanje učinkovite samoupravne organizacije in krepitev vloge in položaja delavcev v TOZD terja večjo idejno in akcijsko enotnost komunistov, organiziranih v OO ZK v SOZD SZ.

Komunisti v OO ZK sprejemamo obvezo, da bomo v primerih, ko gre za skupne potrebe in interese delavcev oziroma za skupna vprašanja uveljavljanja samoupravnih odnosov, dohodkovnega povezovanja, združevanja dela in sredstev, oblikovanja, sprejemanja in izvajanja skupnih razvojnih programov in drugih skupno dogovorjenih nalog, z organiziranjem problemskih konferenc najmanj enkrat letno poenotili svoja stališča in usmeritve ter predlagali OO ZK konkretne naloge za aktivnost komunistov.

ROK: stalna naloga.

NOSILEC: OO ZK, predsedstvo konference.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Mladostna zagnanost – rekordni dosežek

TOZD valjarna II je kolektiv, ki se ne more in ne more postarati, saj je povprečna starost zaposlenih nekaj čez 20 let. Vzrok temu je, da se v tem TOZD proizvodnja odvija šele dobrih 12 let in da sta se ob pričetku obratovanja srečali dve generaciji, to je tisti, ki so imeli delovnih izkušenj že čez 30 let in pa tisti, ki so svojo delovno kariero šele začeli. TOZD valjarna II je tudi sicer vztrajala pri rednem šolanju delavcev za kvalificiranega valjarja, zaposlovala pa je tudi ostale poklice, tako da je povprečni priliv tistih, ki redno končajo šolanje, od 10 do 20 delavcev na leto.

Mladostna zagnanost, jasni cilji dobra organizacija ter potrebna strokovnost so tisti elementi, ki TOZD valjarne II danes postavljajo med tiste TOZD, ki imajo visok dohodek, relativno nizke stroške in kvalitetne izdelke, ki se potrjujejo na jugoslovanskem ter tujih, zlasti zahodnoevropskih tržiščih.

Ob vsem tem je prisotno tudi tekmovanje, kar je svojstveno za mlado generacijo, dokazovanje svojega znanja in moči.

Izmena II, ki jo vodi delovodja Križnik, je dne 21. 7. v času od 7. do 15. ure dosegla rekordno količinsko proizvodnjo valjarne II, ko je izvaljala 305.600 kg gredic in s tem dosegla prodajo gotovih izdelkov 284.270 ton. Izmeni II čestitamo za tak dosežek v času, ko so bili pogoji dela izredno neugodni, saj je bila zunanja temperatura okoli 30 °C, program pa ravno tako dovolj zahteven. Ob tem, ko je uspelo izmeni II doseči tak rezultat, ne smemo pozabiti na izredno lepe rezultate pri proizvodnji izmene I in izmene III.

Zahvaljujoč tekmovalnemu duhu in dobrim delovnim navadam je uspelo TOZD valjarne II v juliju proizvodnjo preseči za 5 % in s tem dati svoj prispevek k stabilizaciji in k novim delovnim uspehom.

Vodja TOZD valjarne II
Ferdo Haler, ing.

Stališča in usmeritve

(Nadaljevanje s 1. strani)

2. Zaostrene gospodarske razmere, motnje in neskladja v gospodarskih tokovih, različna stopnja razvosti samoupravnih odnosov na posameznih področjih dela in življenja terjajo kakovostne spremembe v gospodarski in družbeni strukturi, v načrtovanju razvoja, predvsem pa korenito preobrazbo načina razmišljanja, življenja in gospodarjenja.

Na podlagi dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije, gradiv komisije zveznih družbenih svetov ter usmeritev ZKS in ZKJ se bomo komunisti zavzeli, da se pripravijo osnove dolgoročnega razvoja SOZD Slovenske železarnice ter vseh njenih članic.

ROK: 1. četrletje 1984.

NOSILEC: poslovodni organi, organi, službe za plan in razvoj, strokovni timi DO in SOZD.

3. Poslovna uspešnost, ekonomska učinkovitost in socialna varnost vseh zaposlenih v SOZD SŽ so dolgoročno neposredno odvisni od uspešnosti vključevanja OZD v mednarodno delitev dela, enotnega nastopanja v zunanjetrgovinski menjavi ter ustreznega skupno dogovorjenega spodbujanja izvoza.

Osnove skupne izvozne strategije morajo vsebovati po obsegu in vsebini opredeljene cilje in naloge ter načine za njihovo uresničevanje.

Pri tem bomo dosledno vztrajali pri izvajanju dogovorjenega koncepta izvoza izdelkov, ki vsebujejo večjo stopnjo vgrajenega lastnega znanja in dela in je možen pri doslednem izpolnjevanju dogovorjenih medsebojnih dobav.

ROK: konec leta 1983.

NOSILEC: poslovodni svet, komercialne službe, strokovni timi.

4. Skladnejši razvoj sleherne DO, planirana vlaganja v razvoj in zagotavljanje sprotne proizvodnje zahtevajo še smotnejše gospodarjenje z denarnimi sredstvi in nadaljnje aktiviranje notranjih rezerv z razvijanjem in krepitvijo vseh dogovorjenih oblik združevanja sredstev v okviru posebnih finančnih služb in Interne banke ter oblikovanje, sprejemanje in izvajanje celovitih ukrepov za doslednejše uveljavljanje načela dobrega gospodarjenja.

ROK: 1. četrletje 1984.

NOSILEC: posebne finančne službe, Interna banka, samoupravni organi.

5. Uveljavljanje in uresničevanje načela nagrajevanja po delu in rezultatih dela oziroma enoten sistem oblikovanja in delitve sredstev za osebne dohodke v SOZD SŽ terjajo, da delavci OZD sprejmejo in uveljavijo enotne osnove in merila sistema oblikovanja in razporejanja dohodka in čistega dohodka. Komunisti se bomo zavzeli, da se pripravi predlog samoupravnega sporazuma o enotnih merilih in kriterijih za oblikovanje in razporejanje dohodka in čistega dohodka.

ROK: konec leta 1983.

NOSILEC: komisija za uresničevanje Zakona o združenem delu, strokovni timi, delavski svet SOZD SŽ.

6. Da bi zmanjšali neskladje med proizvodnjo in predelavo jekla, vsestransko utemeljili in opredelili dolgoročni razvoj celotne SOZD SŽ ter ga uskladili z zahtevami, interesi in možnostmi predelovalcev, bomo komunisti z argumenti utemeljevali smotrnost organiziranja poslovne skupnosti za medsebojno plansko in drugo sodelovanje. Cilji skupnosti bodo: razvoj in krepitev dohodkovnega povezovanja v tekočem poslovanju in razvoju v OZD kovinskopredelovalne industrije in tehnične trgovine v prid racionalnega poslovanja, obsežnejšega in načrtnjega vključevanja v mednarodno delitev dela in učinkovitega skupnega gospodarjenja z družbenimi sredstvi.

ROK: 1. četrletje 1984.

NOSILEC: KPO SOZD SŽ, samoupravni organi.

7. Lastno znanje je edina stvarna podlaga za povečevanje družbene produktivnosti dela in usposabljanje za trajno in enakopravno vključevanje v mednarodno delitev dela, zato moramo odločno spremeniti odnos do raziskovalne dejavnosti in jo včleniti v proces združevanja dela in sredstev. Aktivirati moramo vso razpoložljivo znanje in ustvarjalnost naših raziskovalcev in strokovnjakov in jih usposobiti, da bodo dosegali rezultate, ki jih potrebujejo delavci pri odločanju o svojem nadaljnjem razvoju in s tem zagotavljanju svoje socialne varnosti. Zavzemati se moramo, da bodo vsi ustvarjalni strokovnjaki za svoja prizadevanja in rezultate ustrezneje materialno in moralno nagrajeni.

ROK: stalna naloga.

NOSILEC: samoupravni organi, koordinacijski odbor sindikata v SOZD Slovenske železarnice, poslovodni organi.

8. Komunisti bomo s svojim akcijskim delovanjem v drugih DPO, v organih samoupravljanja in v drugih oblikah neposrednega odločanja spodbujali delavce, da bodo nenehno preverjali in dograjevali samoupravno organiziranje delavcev. Samoupravni organi bodo na takih pobudah obravnavali doseženo stopnjo delitve in specializacije dela, učinkovitost gospodarjenja z družbenimi sredstvi v SOZD ter drugih oblikah samoupravnega združevanja dela in sredstev.

ROK: stalna naloga.

NOSILEC: OO ZK, samoupravni organi.

Da bi zagotovili uresničevanje sprejetih stališč in zadolžitvev, OO ZK pooblaščajo delovno predsedstvo problemske konference, da v obdobju do naslednje problemske konference spremlja uresničevanje dogovorjenih nalog. O svoji aktivnosti obvešča OO ZK in v dogovoru s predsedstvi občinskih komitejev ZK daje pobude za različne druge oblike akcijskega delovanja ter skupno z njimi pripravi v začetku prihodnjega leta konferenco, ki bo ocenila dosežene rezultate.

Komunisti v samoupravnih organih in sindikatu bodo nosilci pobude, da o teh stališčih in usmeritvah razpravljajo tudi samoupravni organi TOZD, DO in SOZD in konkretno opredelijo nosilce za uresničitev dogovorjenih aktivnosti v predlaganih rokih.

Delegati Ljubljanske banke, Spl. banke Celje, smo obravnavali poslovanje banke

V Železarno Štore združene TOZD, soustanoviteljice Ljubljanske banke, Splošne banke Celje, preko svojih delegatov uresničujemo svoje obveznosti ter pravice s samoupravnega in upravljalkega področja in s tem tudi ščitimo svoje interese. Hkrati s tem uresničujemo pozitivna prizadevanja naše socialistične družbe, ki preko predpisov onemogoča odtujevanje denarnih tokov združenih v delu ter podpira in pogloblja podružbljanje finančnih odnosov.

Delegati zbora Ljubljanske banke, Splošne banke Celje ter strokovne službe smo ob polletju prejeli v informacijo in proučitev gradivo s polletnimi rezultati poslovanja.

Najpomembnejše značilnosti in poročila so naslednje:

a) Bilančna vsota, s katero je banka razpolagala, je minimalno porastla za 11,00 %, pri čemer je treba upoštevati spremembe deviznih tečajev in visoko stopnjo inflacije. V bilančni vsoti so najpomembnejša sredstva občanov (30 %) in so se povečala za 22 %, medtem ko so se sredstva uporabnikov družbenih sredstev zmanjšala za 1,0 %, so pa bilančni vsoti prispevala 26,00 %. Zanimivo je, da so sredstva gospodarstva v upadanju, medtem ko so sredstva negospodarstva v porastu. Devizna sredstva gospodarstva kažejo letos ugodnejšo sliko, kar lahko povežemo ne samo s povečanimi prilivi, temveč z večjim odstotkom razpolaganja z deviznimi sredstvi.

b) V okviru sprejetih pogojev o usmerjanju naložb zbranih sredstev je banka morala upoštevati cilje ekonomske stabilizacije. Tu se je največ srečevala s predpisanim limitom, ki je omejeval naložbe do 4,9 % porasta. V okviru teh možnosti so imeli popolno prednost krediti za selektivne namene, ki izkazuje porast za 65 % (izvoz blaga, priprava blaga za izvoz, tržna kmetijska proizvodnja), ki so s takšnim porastom močno manjšali možnost odobravanja kreditov na drugih področjih. Tako so se odobreni investicijski krediti celo zmanjšali za 1,0 %, pa še ti so bili odobreni v preteklem letu in v pretežni meri za področje kmetijstva.

c) Dinarska in devizna likvidnost banke je bila v proučevanem obdobju zadovoljiva, srečevala se je le s problemom možnosti plasmajev (limit) in doseganjem predpisane strukture ročnosti sredstev.

d) Vpliv povečanih aktivnosti in pasivnih obrestnih mer se v celoti še ne odraža v prihodkih, odhodkih in ostanku dohodka. V tem obdobju sicer beleži banka izrazito procentualno povečanje obresti (prihodkov in odhodkov), vendar pa zaradi spremenjenega odstotka bančne marže niso pripomogle k pozitivnemu rezultatu poslovanja. Predvsem negativne tečajne razlike in neustrezen dosedanj način njihovega razreševanja so vzrok, da je banka zaključila polletno poslovanje z izgubo.

Ugotavljamo lahko, da je tudi bančni sistem del celotne družbene reprodukcije, ki mora v pogojih blagovno-tržnih odnosov poslovati po že spoznanih načelih in pravih obnašanja. Poleg lastnih motenj se odražajo v poslovanju bank tudi motnje, o katerih v naši družbi že dalj časa in intenzivno razpravljamo.

Cilji in želje za pravo stabilizacijo našega gospodarstva so se v pomembni meri pričeli osvajati prav na področju kreditno-monetarnih odnosov, celo prej kot na potrebnih predhodnih fazah. Skupek teh ukrepov ima neposreden vpliv na poslovanje bank in rezultate poslovanja in v današnjem trenutku predstavlja že tolikšno ostrino, ki lahko negativno vpliva na celotno družbeno reprodukcijo.

Tratar Franc

VEČJI DELEŽ ČLANARINE OSNOVNI ORGANIZACIJI SINDIKATA

Od 1. julija letošnjega leta dalje je uveljavljen sklep Republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije o spremembi razmerij pri delitvi sindikalne članarine. Od pobrane članarine ostane po novem 40 % sredstev osnovnim organizacijam sindikata, kar pomeni v primerjavi s prejšnjo delitvijo za 5 % več sredstev za osnovno organizacijo sindikata.

V obrazložitev naj povem, da to pomeni za našo delovno organizacijo mesečno za približno 8.000 din oziroma letno za okoli 100.000 din več sredstev v naši sindikalni blagajni, seveda pa se ta sredstva porazdelijo po osnovnih organizacijah TOZD in delovnih skupnostih z ozirom na število članov sindikata.

S tem je tudi delno upoštevan predlog naših osnovnih organizacij sindikata s članskih sestankov in konference OO ZS Železarne Štore, kjer je bila postavljena zahteva, da mora za dejavnost osnovnih organizacij sindikata ostati več sredstev samim sindikalnim organizacijam.

Motoh Anton

Ali veste, da smo imeli v letošnjem juniju 18 nezgod pri delu in dve nezgodi na poti na delo?

Ali veste koliko nezgod pri delu in na poti na delo oz. z dela je bilo v prvem polletju 1983 v vaši TOZD – DS?

Ali ste obravnavali te podatke na vašem delavskem svetu in komisiji za varstvo pri delu in humanizacijo dela oz. na izvršilnih odborih delovnih skupnosti?

Kakšne zaključke ste v zvezi s tem sprejeli na vaših samoupravnih organih?

Nova varilna pridobitev - varjenje pod praškom

V Železarni se že leta nazaj kažejo problemi zaradi neustrezne varilne opreme in primanjčovanja interesa med ljudmi za poklic varilec.

Vzdrževanje na področju varjenja je sicer pestro in zanimivo delo, vendar se je zaradi primanjčovanja varilne opreme bilo potrebno prilagajati zahtevam obratov z različnimi improvizacijami.

Kljub temu so se stvari obrnile na bolje. V zadnjem času smo uvedli nekaj novih varilnih postopkov, kot so: rezanje s plazmo, varjenje pod CO₂ in po MIG postopku, pred tremi meseci pa smo uvedli še elektro varjenje pod praškom.

Pridobitev varilne naprave E 13 (izdelek tovarne ISKRA), katera je postavljena v kurilnici, je vsekakor velika pridobitev za vzdrževanje. Poglavitni namen naprave je navarjenje tekalnih žerjavskih koles. Produktivnost varjenja tega postopka glede na ročno obločno varjenje je 300 %. Tako smo skrajšali čas navarjenja enega tekalnega kolesa iz 40 na 14 ur. Prednost tega postopka je v avtomatizaciji in neprekinjenem odtaljevanju žice.

Seveda pa ne smemo pozabiti na vestnost in iznajdljivost varilca, kar je velikega pomena za hiter in uspešen potek varjenja. Prav tov. Repec Franc, ki varilno napravo upravlja, ima precej

zaslug, da navarjenje koles poteka nemoteno, saj je svojemu varilnemu delovnemu mestu dodal nekaj lastnih izboljšav, ki omogočajo uspešnejše varjenje.

V naslednjem tromesečju, ko bomo tudi novo vrtljivo mizo VM 400, bomo pričeli z navarjenjem tekalnih koles z varilno žico legirano z Mn, s katero bomo povečali odpornost proti obrabi. Prav tako bomo varilno napravo E 13 uporabljali za varjenje debelih pločevin.

Navarjena površina tekalnega kolesa (foto Arzenšek)

Po svojih močeh skušamo vsa reparaturna varjenja izvesti doma v Železarni in mislim, da nam je to v precejšnji meri uspelo, saj smo v zadnjih treh letih vse varilne probleme rešili doma. To pa je tudi nekaj!

Turnšek Jernej

Sodelavec pri delu z napravo E 13 (foto Arzenšek)

Gospodarjenje v Jugoslovanskih železarnah v letu 1982 in I. kvartalu 1983

(Nadaljevanje s 1. strani)

Doseženi dohodek v primerjavi s planiranim dohodkom je bil v jugoslovanskih železarnah presežen za 6,74 %. Načrtovanega dohodka niso dosegle naslednje železarne:

Jesenice, Smederevo, Nikšič, Skopje in Split. Železarna Split je dosegla le 71,13 % načrtovanega dohodka.

RMK Zenica je preseгла načrtovani dohodek za 24,06 %, Štore za 20,50 %, Ravne za 12,03 % in Sisak za 3,69 %.

Vse železarne so za osebne dohodke izplačale več sredstev, kot so jih planirale, in sicer za 4,39 %. Kljub največji poslovni izgubi je železarna Skopje preseгла plan sredstev za OD kar za 14,74 %. Najmanjše odstopanje od plana je bilo v železarni Jesenice, in sicer znaša indeks 100,52, v Ravnah 102,17 in v Štorah 105,06.

Za lažjo primerjavo z oziroma na velikost posamezne železarne in dosežene globalne rezultate prikazujemo podatke v tabeli 2.

Iz rang lestvice lahko vidimo uvrstitev po dohodku, čistem dohodku in akumulaciji z vidika števila zaposlenih. Za Slovenske železarne, še zlasti za Ravne in Štore, velja, da sta dosegli z oziroma na velikost železarne, merjeno s številom zaposlenih, ugodno akumulacijo, in sicer je znašala akumulacija na delavca v Železarni Ravne 135.258 din, v Štorah 126.777 din in Sisku 101.673 din. Vse ostale železarne so dosegle pod 50.000 din akumulacije na delavca.

V tabeli 3 prikazujemo še nekaj kazalcev o poslovanju jugoslovanskih železarn v prvem kvartalu letošnjega leta.

Na koncu pogledimo še, koliko izgube je bilo ustvarjene v posamezni železarni in kakšni so neto skladi po odbitku izgub od dela čistega dohodka za razširitev materialne osnove dela in rezerve. (Tabela 4).

Tabela 2

ŽELEZARNA	Dohodek na zaposlenega (v din)	Dob. v prva. a. povprečno upoš. (v din)	Čisti dohodek na zaposlenega (v din)	Akumulacija v prva. a. čistega dohodka (v din)	Akumulacija v prva. a. čistega dohodka (v din)	Akum. v prva. a. povprečno upoš. (v din)	OD in sredstva skup. potreba na zaposlenega (v din)	Čisti dohodek na zaposlenega (v din)
RMK Zenica	450.446	14,42	201.650	9,26	15,01	1,34	285.401	1.770
Jesenice	350.665	20,51	292.880	5,18	9,74	1,76	282.166	15.085
Ravne	638.939	20,44	418.222	21,77	35,21	4,45	362.908	15.783
Štore	718.177	35,04	365.337	17,96	34,91	4,29	297.006	14.926
Sisak	593.098	28,08	368.046	18,27	29,41	5,29	260.181	17.700
Smederevo	450.806	8,17	92.099	4,69	24,98	0,38	198.500	11.900
Nikšič	579.583	11,07	235.099	2,99	3,99	0,30	258.786	14.619
Skopje	115.807	4,30	14.206	-	-	-	194.306	11.675
Split	562.991	22,00	253.800	0,50	1,11	0,11	250.100	10.400
Železarna skupno	437.503	14,45	250.626	10,56	19,31	1,55	244.755	12.112

Tabela 2

ŽELEZARNA	Število zap. po stanju konec meseca	Rang	Dohodek (v ooo din)	Rang	Čisti dohodek (v ooo din)	Rang	Akumulacija (v ooo din)	Rang
RMK Zenica	45.608	1	20.220.265	1	12.476.462	1	1.872.815	1
Jesenice	6.381	5	3.511.714	4	1.867.699	4	181.837	6
Ravne	5.582	7	3.468.670	5	2.273.458	3	755.011	3
Štore	3.438	8	2.427.382	6	1.248.725	6	435.860	4
Sisak	12.259	2	6.821.741	2	4.239.022	2	1.246.422	2
Smederevo	10.456	4	5.053.309	3	948.156	7	236.779	5
Nikšič	6.201	6	2.204.962	7	1.433.968	5	57.197	7
Skopje	11.056	3	1.259.240	8	154.392	9	-	-
Split	659	9	352.452	9	158.879	8	1.761	8
Skupaj železarne:	101.640		45.319.715		24.800.761		4.787.682	

Tabela 3

ŽELEZARNA	Dohodek na zaposlenega (v din)	Rang	Čisti dohodek na zaposlenega (v din)	Rang	Neto OD na zaposlenega (v din)	Rang	Sredstva za raz. mat. osn. dela in rezerve (v ooo din)	Rang
RMK Zenica	134.718	5	77.348	4	15.382	5	569.763	1
Jesenice	118.293	6	54.357	7	16.644	2	45.178	5
Ravne	160.806	4	99.494	2	17.060	1	89.128	4
Štore	183.315	1	98.293	3	16.002	3	109.835	3
Sisak	178.728	2	114.374	1	15.310	6	619.238	2
Smederevo	102.391	8	-	-	14.521	7	-	-
Nikšič	112.873	7	76.111	5	13.555	8	38.832	6
Skopje	36.076	9	4.138	8	13.221	9	-	-
Split	167.333	3	65.369	6	15.801	4	1.170	7

Tabela 4

ŽELEZARNA	IZOBRNA		NETO SKLADI	
	I-III 1982	I-III 1983	I-III 1982	I-III 1983
RMK Zenica	716.795	323.398	-325.877	246.365
Jesenice	36.369	198.254	9.486	-133.076
Ravne	7.287	-	74.838	89.128
Štore	56.450	30.157	-22.441	79.678
Sisak	256.370	108.834	63.562	510.404
Smederevo	773.566	1.280.149	-773.566	-1.280.149
Nikšič	78.013	-	-71.987	38.832
Skopje	397.564	478.310	-397.564	-478.310
Split	-	-	5.655	1.170
Železarne skupno:	2.322.414	2.419.102	-1.437.894	-945.958

Izgube so se povečale za 4,2 %, ob tem pa je zaslediti bistveno ugodnejše gibanje v korist neto skladov. V prvem četrtletju 1983 je dosegla največjo izgubo železarna Smederevo, ki znaša kar 52,9 % vseh izgub v jugoslovanskih železarnah. Železarna Štore je zmanjšala izgubo v primerjavi s četrtletjem 1982 za 46,6 %. Brez izgub pa so poslovale železarne Ravne, Nikšič in Split.

Doseženi rezultati gospodarjenja za leto 1982 in prvi kvartal 1983 so za Železarno Štore dobri, vendar z doseženim ne smemo biti zadovoljni. Prizadevati si moramo, da bomo z obstoječimi in novimi poslovnimi sredstvi čim bolj racionalno gospodarili ter temu primerno v prihodnje dosegali še boljše poslovne rezultate, ki bodo zagotavljali izhod iz sedanjih težavnih gospodarskih situacij.

VIR: 1. Analiza o ustvarjenem rezultatu poslovanja črne metalurgije Jugoslavije v 1982 godini.

2. Informacija o rezultatu poslovanja črne metalurgije v periodu januar-mart 1983 godine.

Jože Roženičnik, dipl. oec.

PROTOTIPNI TRAKTOR ŠTORE 1104

V začetku meseca julija je bil v TOZD tovarna traktorjev dokončan prvi prototipni traktor ŠTORE 1104 s pogonom na vsa štiri kolesa. Traktor je plod skupnega dela delavcev TOZD TT, IMR Beograd, FIAT in TVŠ Maribor. Vgrajen ima domač motor IMR iz Beograda moči 81 KW (110 KS). Zaenkrat je na traktorju še dosti uvoženega materiala, kar pa bomo postopoma osvajali doma.

Ta naš že drugi domači traktor (proizvodnja 502, 504 že teče) je korak naprej k osvajanju težjih tipov traktorjev, ki jih zlasti iščejo naši kmetijski kombinati.

Prototip smo že poslali FIAT v Modeno na testiranje in računamo, da bomo v kratkem izdelali še dva prototipa, ki bosta služila za domače preizkušnje. V prepričanju, da bodo rezultati testiranja pozitivni, imamo namen v zadnjem četrtletju izdelati že 10 traktorjev takoimenovane »0« serije za tržišče.

P. A.

Kako smo delali

V skupni proizvodnji v mesecu juniju 1983 smo operativni plan dosegli s 100,1 %. TOZD tovarna traktorjev je proizvedel 436 traktorjev, kar je več glede na operativni plan za 5,7 %.

Elektroplavž

Proizvodnja grodlja je bila dosežena v količini 4.333 ton. Operativni plan je bil postavljen v višini 4.200 ton in je bil dosežen z indeksom 103,2

Jeklarna

Proizvodnja je dosežena v višini 10.026 ton in je za 4,5 % pod OP. Na nižjo proizvodnjo so vplivali zastoji na obeh pečeh in konti napravi; slaba kvaliteta vložka, težave z oskrbo (fero-zlitin) in ognjevzdržnega materiala.

Valjarna I

Skupna proizvodnja valjanih izdelkov znaša 2.590 ton, od tega 2.116,4 ton blagovne proizvodnje in 473,4 ton za predelavo. Operativni plan je bil planiran v višini 2.350 ton. Težave pri proizvodni so imeli zaradi poškodbe obzidave koračne peči CER.

Čiščenje odlitkov

Valjarna II

TOZD valjarna II je v mesecu juniju proizvedla 7.351 ton valjanih izdelkov, kar je v primerjavi z operativnim planom manj za 1,6 %. Vzrok za nedoseganje planirane količine proizvodnje je zaradi valjanja drobno ploščatih profilov in specialnih profilov.

Jeklovlek

Za mesec junij je bila z operativnim planom planirana količina hladno predelanih profilov 1.220 ton. Skupno je bilo proizvedeno 1.237 ton ali 101,4 %. Dela pri preseljevanju se nadaljujejo.

Livarna I

Pri litini je operativni plan presežen za 10,6 %. Skupna proizvodnja kokil in litine znaša 2.042 ton, obdelanih valjev pa je bilo 297 ton.

Livarna II

Operativni plan je bil v juniju presežen z indeksom 102,4. Še vedno je visok izmeček pri sivi litini. Glavni razlog za tako visok izmeček je slaba kvaliteta surovina, predvsem oploščenega peska.

Obdelovalnica litine

V obdelovalnici ulitkov je bil operativni plan presežen za 12,0 %. Poleg 93 ton obdelanih ulitkov je bilo sestavljenih še 60 sedel in sklopov.

Obdelovalnica valjev

V juniju je bilo obdelanih 297 ton valjev, kar je 103,1 % operativnega plana.

Tovarna traktorjev

Tudi ta mesec so imeli težave s pomanjkanjem repromateriala, tako da je bilo izdelano veliko nekompletnih traktorjev, predvsem zaradi pomanjkanja: nosilca sedeža, kolesnih obrobočev, »C« kljuk in več manjših pozicij, kot so odpreski EMO Celje, izpušne cevi itd.

Zaposleni

Število zaposlenih znaša 3.453, letni plan pa predvideva 3.458, kar znaša 99,9 %. Z upoštevanjem nadur in pogodbenih del je število zaposlenih 3.538, gospodarski načrt pa predvideva 3.526, kar predstavlja 100,3 % realizacije letnega plana.

Nadure

Doseženih je bilo 14.779 nadur, planiranih pa 12.427, kar je za 18,9 % več od planiranih.

Produktivnost

Produktivnost na nivoju DO znaša 114,9 %.

Krajši delavnik?

Krajšanje delovnega časa, je to stabilizacijsko? Na to vprašanje so pridrnilno odgovorili iz lastnih izkušenj delavci-livarji iz Kikinde. Rezultate novega načina dela so ponovno predstavili na posvetovanju predstavnikov livarn Jugoslavije, ki ga je organiziral Zvezni odbor sindikatov delavcev proizvodnje in predelave kovin. Posvetovanje, ki so se ga udeležili tudi predstavniki komitejev za delo – zveznega, republiških in pokrajinskih, je potekalo junija tega leta v Zagrebu.

Izkušnje iz Kikinde

V tem vojvodinskem mestu, kjer ima livarstvo letos 75-obljetnico, so se pred nekaj leti na pobudo delavcev livarjev odločili za pomemben korak. V dveh TOZD delovne organizacije Livnica so na 135 delovnih mestih, na katerih v izmenah dela 1360 delavcev, uvedli krajši delovni čas. Namesto 8 ur so delavci na izmeni prisotni 6,5 ur. Delo v omenjenih livarskih TOZD se odvija v težkih pogojih:

- nevarno delo v onesnaženem ozračju (plini, prah) pri visokih temperaturah in hrupu,
- delo zahteva trajnejše prisilne položaje delov ali celega telesa, delavci so izpostavljeni tresljajem, precejšnji so fizični napiri.

Vsega tega niso mogli preprečiti z zaščitnimi sredstvi, s prezračevanjem in odpraševanjem, uporabo osebnih zaščitnih sredstev itd. Strokovne analize so jih prepričale, da pogojev dela s tehničnimi rešitvami in sredstvi vsaj v doglednem času in glede na omejene materialne možnosti ne bo mogoče toliko izboljšati, da bi lahko pričakovali boljše zdravje, pripravljenost za delo, delavcev v težkih pogojih dela. Torej je osemurno neprekinjeno ulivanje v takih pogojih potrebno skrajšati. Nadalje so v dalj časa trajajočem spremljanju dela livarjev ugotovili, da se utrujenost pojavi po 5 do 5,5 urah učinkovitega dela, nadaljnje delo pa povzroči preutrujenost. Znano je tudi, da po nastopu utrujenosti, delovni učinek zelo pade, povečajo pa se materialni stroški v obliki fiksnih režijskih stroškov in izmeta.

Omenjeni livarni imata sodobno tehnologijo in ob neprekinjeni proizvodnji je zaradi nujnega vzdrževanja prihajalo do pogostih zastojev, ki so preprečevali izpolnjevanje plana. Nemale težave jim je predstavljala tudi fluktuacija delavcev.

Efektivni delovni čas je ostal isti

Nekajletne analize so jim pokazale, da so v teh dveh livarnah v osemurnem delovniku delali učinkovito 5,5 ur povprečno, ker je poleg 30-minutnega odmora za malico ostali čas bil porabljen za tehnološke in druge zastoje.

(Nadaljevanje na 5. strani)

(Nadaljevanje s 4. strani)

V novih pogojih 6,5-urnega delovnika se porabi 30 minut za malico, drugih 30 minut pa za fiziološke in druge potrebe in tako zopet ostane 5,5 ur za učinkovito delo. Med izmenami so uvedli 1,5-urni odmori, ki je namenjen prezračevanju delovnih prostorov in tekočemu vzdrževanju strojev in naprav. Kadar je to zaradi vzdrževanja potrebno, se lahko združita oba odmora (3 ure), s tem da delavce naslednje izmene pravočasno obvestijo o kasnejšem začetku dela.

Torej je v obeh primerih učinkoviti delovni čas enak. Ničesar ni izgubljenega, normativi niso spremenjeni, fizični obseg planirane proizvodnje pa se je v njihovih pogojih celo povečal. S tem je proizvodnja racionalnejša, povečala se je produktivnost, delavec pa dosega enak ali večji osebni dohodek.

Predpogoji krajšanja delovnega časa**Krajšanje delovnega časa zahteva:**

- maksimalno izkoriščeni učinkoviti delovni čas
- višji nivo delovne in tehnološke discipline
- odpravo organizacijskih in tehnoloških pomanjkljivosti
- tehnološke izboljšave
- razširjeno inovacijsko dejavnost
- zavzet odnos in varčevanje
- nakup nekaterih naprav, zaposlitev novih delavcev, adaptacijo »ozkih«
grl proizvodnje.

Novi delavci so potrebovali, ker so dodatno uvajali tretjo izmeno. Pogoj je bil povečati obseg proizvodnje in obdržati akumulacijo, nadalje obdržati družbeni in osebni standard (delavci morajo biti nagrajevani kot za osemurno delo, a tokrat ob minimalnih zastojih). Ugotovili so, da je v osebnem dohodku, ustvarjenem v 6,5 urah, manj zastojev in izmeta kot v osebnem dohodku za 8 ur. Predstavniki iz Kikinde so poudarili, da je njihov uspeh rezultat truda in prizadevanj tako delavcev s skrajšanim delovnim časom kot ostalih, ki so večkrat organizirano in v delovnih akcijah priskočili na pomoč, da so s tem izpolnili plan proizvodnje.

Nekateri kazalci proizvodne uspešnosti

Planirani obseg proizvodnje so povečali za 18 %, kar pripisujejo predvsem povečanemu zaposlovanju (tretjo izmeno so izpopolnili s 170 novimi delavci). Presežen plan proizvodnje pomeni tudi realnejše fiksne stroške, ki v livarstvu niso majhni. Izmet so zmanjšali za polovico. Ugotavljajo, da lahko to pripisujejo manjši utrujenosti in večji pozornosti delavcev.

Količina proizvodnje na zaposlenega v obeh livarnah se je povečala za 10,9 odstotkov oz. za ta odstotek je povečana produktivnost.

Imeli so še večje apetite, a tudi doseženi uspehi so vzpodbudni. Zavedati se moramo, da se zastoji v krajšem delovnem času ne dajo nadoknaditi, ampak je v takih primerih potrebno delo podaljšati. Pospešeno iščejo možnosti nadomeščanja uvoženega z domačimi nadomestki (surovine, rezervni deli).

Kaj se dogaja med izmenami?

Predvsem pripravljajo vse potrebno, da bi naslednja izmena lahko optimalno delala (vzdrževanje, čiščenje, priprava materialov, zračenje itd.). Tu so na potezi organizatorji proizvodnje in spremljajoče dejavnosti. V primeru večjih okvar se združita odmora obeh izmen. Nadalje se v eno-in-polurnem odmoru delavci zberejo (sklepčnost ni vprašljiva) občasno na sestankih – proizvodnih, samoupravnih, družbenopolitičnih.

Prisotnost na delu

Število obolelih se je v odnosu na povečano število zaposlenih zmanjšalo za 0,5 %. Zmanjšalo se je število ostalih izostankov, posebej še zamud na delo. Izboljšali so prevoz na delo z nakupom lastnih avtobusov. Pokazalo se je, da krajši delovni čas vpliva tudi na zmanjšanje števila nesreč pri delu. Zabeležili so 14 % zmanjšanje. Analize nekaj let nazaj kažejo, da se je največ nesreč zgodilo po 6. in 7. uri dela (utrujenost, pozornost upada, refleksi so manjši). Ugotovili so večjo zavzetost delavcev za delo in odpravljanje zastojev, tempo dela je hitrejši in enakomernjši.

Krajši delovni čas je privlačnejši

Izračunali so, da je po novem proizvodni delavec letno preživel v proizvodnih halah 22 dni manj. To gotovo prispeva k boljšemu zdravstvenemu počutju.

Kot v celi Jugoslaviji so se tudi v Kikindi soočali s kadrovskimi problemi v livarnah. Vsem ostalim prizadevanjem so dodali še krajši delovni čas, kar je povečalo interes za to delo. Zaposlili so precej žena-mater (v obeh TOZD jih dela 800), ki svoje družinske obveznosti ob krajšem delovnem času lažje opravljajo.

Primanjkljaj delavcev so zmanjšali z zaposlovanjem polkmetov, ki jim tako še ostane čas za delo na kmetiji.

Krajšanje delovnega časa, kot ugotavljajo, vpliva tudi na dvig kulture dela, saj se dela bolj zavzeto in disciplinirano; opažajo tudi boljše medsebojne odnose. Delavci odhajajo iz livarn manj utrujeni in bolj zadovoljni.

Zaključki posvetovanja

Udeleženci (68 nas je prišlo iz vse Jugoslavije) smo bili enotni:
- da je krajšanje delovnega časa na težkih delih, ki se odvijajo v težkih delovnih pogojih, pomemben korak k humanizaciji dela in podaljševanju zdravega življenja, boljši izrabiti delovnih naprav in kapacitet, k večjemu zaposlovanju;

- da benificirana delovna doba ostane kljub krajšemu delovniku;
- da so izkušnje iz Kikinde pomembna spodbuda, vendar le kot primer, ki bo služil za pripravo skupnih osnov delovni skupini v okviru sindikalnega odbora proizvajalcev in predelovalcev kovin Jugoslavije. Ta delovna skupina bo za jugoslovansko področje izdelala metodologijo uvajanja krajšega delovnega časa, ki jo bodo posamezne delovne organizacije lahko uporabile glede na lastne razmere.

Samo Šavc
Železarna Ravne

Analiza odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in nege v ŽŠ v letu 1982

Zdravstvena postaja Štore, delovna enota osnovno zdravstvo, je izdelala analizo odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in nege na domu v Železarni Štore v letu 1982, katero v skrajšani obliki objavljamo v našem glasilu.

Podatki so izredno zanimivi in omogočajo konkreten vpogled v stanje bolezenske in druge odsotnosti z dela ter ukrepanja za zmanjšanje le-teh.

Analiza vsebuje tudi tabelarne pregledne posamezne enote, TOZD-DS. Zaradi obširnosti teh ne objavljamo, možno jih pa je, v kolikor koga posebej zanimajo dobiti v DS za kadre in splošne zadeve. Analizo bomo objavili v več nadaljevanjih.

I. UVOD

Odsotnost z dela zaradi bolezni, poškodb in nege postaja iz dneva v dan bolj žgoča tema različnih sestankov. Dobro je, da so te razprave tudi vse bolj strokovne, predvsem pa usmerjene k iskanju vzrokov in njihovi medsebojni povezanosti. Metodologija spremljanja med delovnimi organizacijami, občinskimi zdravstvenimi skupnostmi in zdravstveno službo sicer še ni poenotena, vendar to ne škodi, če primerjamo vedno le podatke, ki smo jih dobili po enaki metodologiji. Ne glede na metodo spremljanja (različnost je predvsem v številu dni, ki jih jemljemo kot osnovo za izračunavanje odstotkov), kažejo podatki, da stalež v Sloveniji počasi, a vztrajno raste; v celjski občini raste s hitrejšim tempom kot v republiki, v Železarni Štore pa je v letu 1982 padel na sprejemljiv odstotek.

Zaostreni pogoji gospodarjenja bodo prav gotovo pripeljali do tega, da bo vsakovrstna odsotnost z dela, tudi zara-

di bolezni, poškodb in nege pod kritičnejšim spremljanjem družbe. Preveč aktivističen pristop, brez strokovnih kriterijev, bi lahko imel v sebi zametke drugovrstne škode: odločanje za obisk pri zdravniku ali odločitev za potreben stalež takrat, ko je obolenje v fazi, ko jo bomo težje ali dalj časa zdravili. Za sedaj, razen v posameznih primerih, se tega še ne bojimo, vendar ne smemo izpustiti iz oči tudi te možnosti. Le longitudinalno spremljanje staleža nas bo opozorilo na trenutek, ko bi se lahko začelo prevešati na drugo stran. V izračunih bi se to začelo kazati v padanju indeksa frekvence, rasti indeksa teže, odstotek bolniškega staleža pa bi po nekajletnem padanju pričel zopet rasti, toda ne več na račun indeksa frekvence, ampak na račun indeksa teže!

Čeprav so to le predvidevanja, je treba vedeti, da je to občutljivo področje, ki zahteva mnogo dela izkušenih strokovnjakov z izostrenim občutkom za vrednotenje trendov tovrstnih gibanj.

I. TABELA: Zaposleni v Železarni Štore po TOZD v letu 1982

	skupaj	m.	%	ž.	% skupaj	%
ŽELEZARNA ŠTORE	3441	2979	86,8	452	13,2	100,0
Elektroplavž	112	110	98,2	2	1,8	3,3
Jeklarna	197	194	98,5	3	1,5	5,7
Valjarna I	243	240	98,8	3	1,3	7,1
Valjarna II	260	255	98,1	5	1,9	7,6
Jeklovlek	119	116	97,5	3	2,5	3,5
Livarna val. in kok.	209	205	98,1	4	1,9	6,1
Livarna str. litine	336	319	94,9	17	5,1	9,8
Mehanska obdelava	205	201	98,1	4	1,9	6,0
Tovarna traktorjev	171	161	94,2	10	5,8	5,0
Vzdrževanje	459	449	97,8	10	2,2	13,4
Energetika	116	109	94,0	7	6,0	3,4
Transport	137	134	97,8	3	2,2	4,0
Kontrola kakovosti	128	106	82,8	22	17,2	3,7
GKSG	129	57	44,2	72	55,8	3,7
Družbena prehrana	79	18	22,8	61	77,2	2,3
DSSS	531	305	57,4	226	42,6	15,4

II. TABELA: Zaposleni v Železarni Štore v letu 1982 – struktura po procentih

Zap. št.	TOZD zapos.	Starostne skupine v procentih					
		do 19	20-29	30-39	40-49	50-59	60 in več
ŽELEZARNA ŠTORE	3431	5,2	36,8	25,9	21,1	10,8	0,2
1. Elektroplavž	112	-	33,0	23,2	18,8	25,0	-
2. Jeklarna	197	6,6	37,5	30,0	17,8	8,1	-
3. Valjarna I	243	1,6	24,3	29,2	32,1	12,8	-
4. Valjarna II	260	8,5	45,4	21,9	17,3	6,9	-
5. Jeklovlek	119	11,8	39,5	22,7	18,5	7,5	-
6. Livarna val. in kok.	210	2,9	34,9	27,3	20,6	14,3	-
7. Livarna str. litine	336	5,7	40,8	25,0	18,4	10,1	-
8. Mehanska obdelava	205	8,8	42,4	26,3	17,1	4,9	0,5
9. Tovarna traktorjev	171	11,1	57,9	14,6	10,5	5,9	-
10. Vzdrževanje	459	7,8	42,3	23,8	15,9	10,0	0,2
11. Energetika	116	2,6	38,8	31,9	22,4	4,3	-
12. Transport	137	0,7	21,2	22,6	35,5	19,0	-
13. Kontrola kakovosti	128	-	27,3	35,9	24,3	12,5	-
14. SGKG	129	10,1	20,1	23,2	31,8	13,9	0,8
15. Družbena prehrana	79	1,3	32,9	29,1	22,8	13,9	-
16. DSSS	531	1,7	33,3	29,2	23,5	11,7	0,6

(Nadaljevanje na 6. strani)

Plavžarji v Slovenske gorice

Med številnimi izletniki Železarne Štore so se v soboto, dne 25. junija 1983, drenjali na avtobusni postaji tudi plavžarji-delavci iz najbolj vročega obrata železarne. Relacija izleta je bila predvidena iz Štor na ptujski grad, Ormoška vinska klet in Jeruzalem kot končna postaja. Vodstvo izleta so plavžarji tokrat zaupali mlademu delovodji Kovačiču Zvonku, ki je zaupano nalogo za prvič v življenju nadvse dobro opravil in ni bilo na njegovo vodenje nobenih pripomb. Prav tako se je odrezal tudi vljudni sofer Slavko, ki je rad odgovarjal radovednim plavžarjem, ko je krmaril svoje vozilo čez slikovito Dravsko polje, posejano z zlatorumeno pšenico na številnih njivah, katera je bila tik pred žetvijo, dočim so ječmen kmetje že poželi.

Zares privlačno! Plavžarjem, ki jih iz dneva v dan gnjavi dim in prah, se je odpiral nov svet, na katerega so zrl polni občudovanja. Slišali so se vzkliki: »Bogata je naša Štajerska, koliko žita in kruha, ne bomo stradali!«

V Ptuj, najstarejšem mestu v Sloveniji, smo si ob 10. uri dopoldan ogledali grad, ki je poln starodavnih znamenitosti: od pohištva graščakov, do orožja in prekrasnih velikih gobelinov, visečih iz stropov v nekdanjih sprejemnih dvorah gosposke, katere so tedanje tlačanke izdelovale vsakega po deset in več let. Koliko dela in neprecenljiva vrednost! Če se ozremo v preteklost in

se zamislimo v to razkošnost takratnih gospodarjev - graščakov, vse ustvarjeno z delom tlačanov človeku zastane dih, ko prisluhne prijaznim vodičem, ki razlagajo zgodovino o različnih krutih graščakih, ki so med seboj kar tekmovali, kdo bo bolj zaslužil brezpravno ljudstvo in si ga podredil v poslušnosti. »Ubogi ljudje!« je menil Tone iz plavža, ki je dejal: »Tudi danes bi se nekateri radi šli te graščake, toda odklenkalo jim je, saj imamo samoupravljanje.«

Iz Ptuja smo pot nadaljevali proti Ormožu in Jeruzalemu, kjer smo imeli v tamkajšnji gostilni skupno kosilo. Na tej poti so sami neskončni vinogradi; plavžarjem so se zaiskrile oči in prenekateri je vzklil: »Danes bom pa vlival, ampak ne železo, temveč vino, Jeruzalemčana.« Postalo je zares dokaj živahno, ko smo zasedli prostore in ko je priromal na mize priznani jeruzalemski Šipon, potem še izdatno kosilo in razvila se je široka debata. Obujali smo spomine o začetnih težavah, ko je plavž pričel obratovati pred mnogimi leti, kar so načeli že upokojeni plavžarji, ki so jih tudi povabili na izlet. »Bile so težave na začetku,« je dejal Lojze, eden od prvih delavcev elektro-plavža, »ker nismo bili navajeni drug na drugega. Nikoli nisem slišal o takšnem plavžu, kaj šele da bi delal na njem.« Slišati je bilo zelo resne doživljaje, bili pa so tudi smešni, kar je povzročalo obilo smeha med novjšimi plavžarji, ki se ne ubadajo več s po-

dobnimi metodami dela, temveč delajo po dolgoletni praksi in pridobljenem znanju.

Po kosilu se je pričel »delovni dan«, namreč rekreacija, saj je znano, da so plavžarji delovni ljudje. Najprej se je odigrala med obratoma aglomeracije in elektro-plavža tekma v malem nogometu na tamkajšnjem mladinskem igrišču. Gol so branile ženske, napadali pa so moški, medtem ko je tekmo sodil najstarejši član izleta, že upokojeni Janez, ki ni nikoli v življenju igral nogometa in se nanj spozna kot krava na boben. Vendar so ga morali igralci poslušati, četudi je hudo pogrešil. Zmagala je ekipa aglomeracije s 6 proti 2; v premoči je bila skozi vso tekmo, saj je v njenih vrstah igral vdoja aglomeracije Bojan, profesionalni nogometaš in natančni strelec kot nekaj Pele iz Brazilije.

Zatem je prišlo na vrsto merjenje moči med obratoma, in sicer vlečenje vrvi. Tokrat so bili močnejši plavžarji, ki so nasprotnike dvakrat potegnili čez črto. Zdaj je bil rezultat ena proti ena in Karli kot tudi Rudi sta bila zadovoljna, pred tem se pač nista mogla sprijazniti s porazom v nogometu in sta krivila za poraz zdej enega zdej drugega, največ pa seveda vratarko, zakaj ni ubranila »Pelejeh« strelav. Poleg tega so nekateri igrali še badminton in nekakšno

balinanje brez krogel. Kaj lahko k temu rečem kot to, da je vsak našel svojo igro in zabavo.

Tako je torej potekal izlet plavžarjev v Jeruzalemu, kjer je vsak prišel na svoj račun; tudi tisti tovariši, ki se nišo vključevali v igre, ogledali so si pa neskončne in lepe vinograde ter poskušali njihovo vino. Dan je bil vse prekratek in milo se nam je storilo, ko smo se morali posloviti.

Ko smo stopali v avtobus, so nas prijazni domačini pozdravljali in nam pomahali v slovo. Srečno pot nam je zaželel tudi gospodar Jože Slavinec, ki ima vzorno vpeljan kmečki turizem z ne previsokimi cenami. Povabil nas je naj pridemo v Jeruzalem tudi drugo leto. Kaj se ve, mogoče se bo to zgodilo. To so plavžarji potrdili s pesmijo na avtobusu, in sicer: »O zdaj gremo, o zdaj gremo, nazaj še pridemo...«

Potem smo prepevali vso pot nazaj, prav do naših železarskih Štor, kjer smo izstopili in si rekli lahko noč. »Na svidenje, naši upokojenci, tudi na drugo izletu,« so nam zaklicali plavžarji in v njihovih glasovih je bilo čuti nekakšno sočustvovanje do minulega dela. Zares tovarištvo in vzajemnost na visoki ravni, da malo takih, čeprav na plavžu dela več nacionalnih struktur. Tajnikar J.

O delu VVZ Štore

Soparno popoldne pred vrtcem na Lipi.

Blizu osemdeset parov otroških oči nemirno pogleduje proti nebu. Bo takrat zmagal sonček in jim omogočil, da se na prostem poveselijo s svojimi starši, ali pa jim bo zopet dež preprečil pokazati, kaj so se naučili?

V igralnicah imajo tovarišice starejših skupin uvodni del roditeljskega sestanka z njihovimi starši.

Seznajajo jih s pomenom telesne vzgoje v predšolskem obdobju.

Telesna vzgoja je sestavni del predšolske vzgoje. Z njo zadovoljujemo otrokovo potrebo po gibanju, ki uravnava njegovo rast in razvoj, mu ohranja in krepi zdravje, prispeva k sproščnemu življenju, mu razvije vrsto gibalnih spretnosti in pripomore k celotnemu oblikovanju osebnosti. In kako vzgojiteljice vse to uresničujejo?

Z načrtnim, smotnim in organiziranim delom. Vsako jutro pred zajtrkom se otroci nekaj minut razgibavajo. Tako se na prijeten način pripravijo na naporen dan, si poživijo krvni obtok, globlje zadihajo in si zravnajo držo. Enkrat do dvakrat tedensko vzgojiteljice pripravijo vadbeno uro, ki je osnovna organizacijska oblika telesne vzgoje predšolskega otroka.

Otroci vseh treh starejših skupin so člani TVD Partizana, ki nudi vzgojiteljicam vso moralno in materialno podporo, ter jim omogoča, da telovadijo v njihovi telovadnici. Z vadbeno uro uresničujemo smotre telesne in zdravstvene vzgoje, pa tudi smotre drugih vzgojnih področij. Vzgojiteljica jo pripravi na osnovi vzgojnega načrta. Vsakodnevno gredo otroci na sprehod v bližnjo okolico. Vsak sprehod je premišljen in vsebinsko pripravljen. Otroke vzgojiteljice opozarjajo na pazljivost in varovanje

samega sebe. Vračajo se zadovoljni, sveži in veseli.

Starši poslušajo, sprašujejo in nestrpno pričakujejo začetek drugega dela roditeljskega sestanka.

Vzgojiteljice jih povabijo na stadion, kjer je že vse pripravljeno. Otroci v belih in rdečih majicah mahajo staršem na tribuni. Zaslisi se glasba. Otroci se umirijo. Pod vodstvom vzgojiteljice Mare, Angele in Zinke izvedejo nastop, ki je bil pripravljen že za Dan mladosti, pa jim ga je deževno vreme preprečilo.

Ko glasba in ploskanje staršev utihne, vsaka vzgojiteljica povabi starše svojih otrok v mirnejši kotiček stadiona, da bi skupaj s svojimi otroki potelovadili, se igrali in veselili.

Pri tov. Mari starši z otroki izbijajo tretjega. Nato skupini staršev in otrok medsebojno tekmujejo, kdo bo spretnejši...

Na drugem koncu pri tov. Zinki starši in otroci tekmujejo v plazenju skozi obroče. In kaj se dogaja pri tov. Angeli, da kar odmeva od smeha? Otroci se smejijo eni izmed mamic, ki čepi že dolgo sredi kroga kot gnilo jajce.

Roditeljski sestanek se počasi približuje koncu. Vzgojiteljice se zahvaljujejo staršem za sodelovanje. Dokazali so, da se zanimajo za svojega otroka, da jim veliko pomeni njegov zdrav telesni in duševni razvoj.

Starši so zadovoljni. Se si želijo takih oblik sodelovanja. Najbolj zgovorne pa so otroške oči.

»Mami, a ni bilo lepo?«
»Ati, si lahko misliš, da smo mi, otroci, zmagali!«

Starši z otroki odhajajo vsak na svoj dom, obogateni z izkušnjo, kako veliko pomeni otrokom njihovo sodelovanje.

Se se bomo srečali, na tak ali podoben način!
Betka Vrbovšek

Analiza odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in nege v ŽŠ v letu 1982

(Nadaljevanje s 5. strani)

2. MATERIAL IN METODE DELA

V ZP Štore smo dnevno zbirali podatke o nezmožnosti za delo zaradi bolezni, poškodb in nege na štirih mestih: v ordinacijah I in II, v ambulanti za varstvo otrok in mladine ter v ambulanti za preventivno zdravstveno varstvo delavcev, športnikov in udeležencev v cestnem prometu. Medicinske sestre so beležile odsotnosti na posebne liste, ki ustrezajo nadaljnji fazi za računalniško obdelavo. Način dela ni bistveno drugačen kot pri lanskoletni analizi, medtem ko za naprej že upoštevamo pri metodi dela spremembe, ki smo jih predlagali v analizi za leto 1981 (trimesečno spremljanje rezultatov, indeksi po zdravnikih, itd.)

Iz tako zbranih podatkov nam je računalnik Železarne Štore izračunal indekse frekvence (število primerov na 100 zaposlenih), indeks teže (povprečno trajanje ene odsotnosti), indeks onesposabljanja (število bolniških dni na zaposlenega) in dnevni odstotek odsotnosti z dela. Zaradi pravice odobravanja odsotnosti z dela za nego družinskega člana, ki jo imajo ambulantne v kraju bivanja, smo se poslužili podatkov, ki jih poseduje Železarna Štore.

3. REZULTATI

V tabeli št. I prikazujemo povprečno stanje zaposlenih v Železarni Štore v letu 1982. Podatke prikazujemo za DO v celoti in po posameznih TO, tudi po spolu. V povprečju je v letu dni naraslo v Železarni Štore število zaposlenih le za 5 delavcev. Medtem ko se je zmanjšalo povprečno število moških za 5, se je povečalo število žensk za 10. Razlike so povsem nepomembne in potrjujejo

splošno ugotovitev o umiritvi zaposlovanj. Če se pri tem zmanjšuje fluktuacija in izboljšuje izobrazbena struktura, potem je zastavljena pot pravilna, še posebej, ker se ni povečalo število zaposlenih v DSSS (celo zmanjšalo se je za 0,1 %). Menimo, da bi tem trendom morali slediti tudi v prihodnje.

Za 0,3 % se je povečal povprečen odstotek žensk v DO, predvsem na račun zaposlitev v DSSS, medtem ko se je odstotek moških zmanjšal v DO za 0,3 %. Natančno prikazovanje teh podatkov je potrebno, ker ta gibanja vplivajo na podatke o gibanju odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in nege.

Iz tabele št. II so razvidni podatki o starostni strukturi zaposlenih. Tudi vrstni podatki lahko vplivajo na indekse o odsotnosti z dela zaradi bolezni, poškodb in nege.

V Železarni Štore je 42 % vseh zaposlenih starih do 29 let, 11 % pa starejših od 50 let. Ti dve številki nam služita za orientacijo pri ugotavljanju starostne strukture zaposlenih v Železarni Štore. Višji odstotek mlajših od 29 let kot jih ima DO, imajo naslednje TO: Tovarna traktorjev (69 %), Valjarna II (53,9 %), Jeklovlek (51,3 %), Mehanska obdelava (51,2 %), Vzdrževanje (50,2 %), Livarna strojne litine (46,5 %) in Jeklarna (44,1 %). Vsi ostali imajo nižji odstotek zaposlenih starih do 29 let, kot je povprečje v DO. Osem temeljnih organizacij v Železarni ima večji odstotek starejših kot 50 let, kot je povprečje v DO. Najvišji odstotek starejših od 50 let ima Elektroplavž (25,0 %), sledijo Transport (19,0 %), Livarna valjev in kokil (14,3 %), itd. (Glej tabelo št. 2). Številčno najmočnejša skupina je še vedno med 20 in 29 letom (36,8 %).

(Se nadaljuje)

Mesec julij v Štorah

V zgodovini Štor verjetno še ni bilo toliko pomembnih svečanosti, kot jih je bilo v mesecu juliju 1983. leta. Z željo, da bi bilo to zapisano, hkrati pa, da bi o tem vedeli in zvedeli tudi tisti, ki se teh svečanosti niso udeležili, objavljamo v celoti vse dogodke tega meseca v našem glasilu.

Resnično je bil letošnji julij najbolj vroč mesec, ne samo po visokih dnevniških temperaturah in hudih neurjih, temveč tudi po aktivnostih, ki so bile vezane na posamezne svečanosti oz. prireditve. Celotno breme priprav in izvedbo je večji del ležalo na ramenih posameznikov, ki so v te priprave vložili veliko truda in požrtvovalnosti. Upamo, da se bodo tako SZDL KS Štore kot na samoupravnih organih Železarne Štore spomnili nanje in jim izrekli pohvalo.

S praznovanji in novimi pridobitvami smo se tako tudi v Štorah vključili v praznovanja, ki jih naši narodi in narodnosti Jugoslavije praznujejo ob letošnjih obletnicah naše revolucije. V sliki in besedi bomo v nadaljevanju skušali prikazati julijske svečanosti.

Nova cesta v Ogorevc

Dne 15. julija 1983 je bil v zaselku Ogorevc pravi ljudski praznik. Krajanji so proslavili novo delovno zmago svoje vasi: odprli so za promet novo, asfaltirano cesto, dolgo 800 metrov in z vzponom okoli 20 %. Pri takem naklonu cestišča jim je prej gramoz vedno znova odnašal v dolino že vsak malo večji naliv dežja.

Predračunska vrednost rekonstrukcije ceste je bila 278 starih milijonov din in ne 800, kot je to pisalo v Novem tedniku. Od tega so gospodinjstva tega območja (27) prispevala v denarju 56 starih milijonov in v delu nadaljnjih 15 starih milijonov dinarjev. Izgradnja objekta so omogočili še OKS Celje, KS Štore, Železarna Štore, Cinkarna Celje, Ingrad Celje, nekaj sredstev pa je bilo iz fonda za občinsko praznovanje (izboljšanje komunalnih objektov).

Na svečani proslavi, ki jo je režijskemu odboru, na čelu s tov. Tinetom Senico, pomagal organizirati kulturni animator ZŠ tov. Franc Ocvirk, je zbranim občanom v z zastavami okrašen vasi spregovoril predsednik skupščine KS Štore tov. Roman Zapušek. Pohvalil je prizadevnost krajanov, še posebej režijski odbor in se v nadaljevanju zavzel za večjo aktivnost delegatov v samoupravnem sistemu krajevnih skupnosti. Najstarejši krajan Ogorevca tov. Ivan Lubej je nato prerezal trak, razpet čez cesto med mlajema in s tem odprl cesto za promet. Z godbo štorskih železarjev na čelu, z mladinci na motorjih in z zastavami se je dolga vrsta ljudi odpravila na ogled skupne vaje Prožinskega in Štorskega gasilskega voda, ki sta prikazala preizkus hitrosti odziva gasilcev ob »klicu na pomoč«. Navidezni požar na poslopju lastnika Senice je uspel »tleti« le deset minut in že sta bili tu cisterni in s tem voda v cevih.

Vreme je bilo to petkovo popoldne kot nalašč čudovito, kar prevroče. Organizatorji so vse prisotne povabili v gozd Prisnica, kjer so na malem igrišču med bori uredili vse potrebno za drugi del proslave, ki je po stari slovenski navadi veliko daljši in sproščenejši od prvega. Tam si je član režijskega odbora tov. Dječji Ojsteršek, v vlogi glavnega kuharja, pod šotorom uredil vse potrebno intendaturo. Krajevno skupnost Štore so na tej svečanosti, ki je sovpadala s praznovanjem občinskega praznika, zastopali še tov. Zlatko Leskovšek in Križnikova, občinske organe pa tov. Ocvirkova in inž. Smodila.

Krajanji Štor, posebno zaselka Ogorevc, smo tako bogatejši še za en objekt, ki naj pomeni motiv za še zvestejše delegatsko samoupravno delo v krajevni skupnosti, prav tisto, kar šepa v zadnjem času v naši KS in kar seveda tudi pomeni preveč dela za premalo ljudi (v amaterskem smislu).

Občinski praznik v Štorah

Letos je bilo praznovanje občinskega praznika občine Celje v Štorah. V sredo, dne 20. julija 1983, je bila v veliki dvorani Kulturnega doma v Štorah svečana seja vseh zborov občinske skupščine Celje. Seje so se udeležili tudi gostje, med njimi delegati pobratenih mest, sosednjih občin, delegacije družbenopolitičnih organizacij, predstavniki armade in delegacija borcev Šlandrove brigade s prvim komandantom brigade, generalom Jankom Sekirnikom.

Sejo je vodil predsednik skupščine občine Celje tov. Edi Stepišnik, ki je uvodoma pozdravil navzoče delegate in goste, nato pa predal besedo tov. Anki Aškerčevi, podpredsednici IS občine Celje, ki je dejala:

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI DELEGATI – DRAGI GOSTJE!

Z ustanovitvijo celjske partizanske čete 20. julija 1941 (v spomin na ta datum praznujemo svoj občinski praznik) se je tudi naše območje priključilo splošni oboženi vstaji slovenskega in ostalih jugoslovanskih narodov in narodnosti. S tem se je ponovno potrdila napredna in revolucionarna naravnost delavskega razreda in svih naprednih sil, ki se je izražala – zgodovinskemu trenutku primerno – tako v boju za narodnostni obstoj, v predvojnem delavskem gibanju, ki je bilo v Celju kot industrijskem mestu zelo močno, in v oboženi ljudski vstaji proti okupatorju pa tudi proti vsem drugim oblikam zatiranja in neenakosti.

Celjska partizanska četa je s svojim bojem dokazala, da žive tukaj ljudje, ki se ne bodo pustili zaslužniti, ki se bodo uprli in si izborili svojo svobodo, pa čeprav proti še tako močnemu sovražniku.

Slavno je nadaljevala predvojne revolucionarne tradicije. Iz delavskega Celja je izšel tudi delavski voditelj, prvi komandant slovenske vojske, revolucionar, narodni heroj in eden najvidnejših graditeljev povojne Jugoslavije, tov. Franc Leskovšek-Luka, ki ga danes, žal, ni več med nami. Njegovo življenje je bilo v vseh obdobjih tesno povezano s Celjem, od leta 1952 je bil celjski častni meščan. V Muzeju revolucije v Celju je bila danes dopoldne odprta razstava dela njegove osebne zapuščine, za katero je sam želel, da se hrani v Celju. Na to smo lahko upravičeno ponosni.

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Občinski praznik je zmeraj znova priložnost, da se ozremo po doseženem v preteklem letu, obenem pa tudi kritično ocenimo, zakaj vsega začrtanega nismo dosegli.

Temeljna značilnost za leto, ki je za nami je, da so bili pogoji gospodarjenja mnogo težji kot v preteklih letih.

To se je kazalo tudi v gospodarstvu in negospodarstvu naše občine. Tako nismo dosegli planirane rasti industrijske proizvodnje, ki je glede na leto prej celo padla za 2 %. Enaka tendenca se kaže tudi v prvem trimesečju letošnjega leta.

Temeljni vzrok temu je treba iskati predvsem v zaostrenih pogojih za uvoz surovin in reprodukcijskega materiala, vendar so vzroki tudi subjektivni; za te smo se s sklepi naše skupščine zavezali, da jih bomo čim hitreje odpravljali.

Povečale so se težave na področju likvidnosti gospodarstva, povečal se je obseg izgub, tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu, izgube se večajo tudi v prvem četrtletju letošnjega leta.

Dobre rezultate smo dosegli na področju ekonomskih odnosov s tujino. Dovolite, da to podprem z nekaj podatki. Skupen izvoz je v letu 1982 glede na leto poprej porasel za 18 %, na konvertibilni trg pa kar za 21 %. Skupen uvoz smo zmanjšali za dobrih 5 %. Tako predstavlja družbeni proizvod, ki je ustvarjen z izvozom, okrog 20 % celotnega družbenega proizvoda občine, delež celjskega izvoza v slovenskem pa se je iz 3,6 % povečal na 3,9 %. Prvič smo tudi več izvozili kot uvozili, in sicer za 3 %. Ti rezultati so nam lepa osnova in vzpodbuda za naprej.

Delovno predsedstvo na svečani seji vseh zborov skup. obč. Celje na slavnostni seji 20. 7. 1983 (foto Ščurek DLT)

Visoka surovinska in energetska odvisnost proizvodnje naše občine zahteva v zaostrenih gospodarskih razmerah iskanje novih, pretežno od znanja odvisnih, proizvodenj. Naša skupščina je že obravnavala rezultate prve faze raziskovalnega projekta »Prestrukturiranje celjskega gospodarstva«, ki je opredelil 24 obdavnih proizvodenj. Delo na projektu se pospešeno in z vso zavzetostjo nadaljuje.

Na področju zaposlovanja resolucijskih ciljev nismo dosegli v celoti. Dosegli smo le 0,5 % rast zaposlovanja in ne 0,9 %, kot smo jo načrtovali. Pri tem smo hitreje zaposlovali v negospodarstvu, kar je posledica povečanja obsega dejavnosti na negospodarskem področju. Da bi čim bolj omilili rast nezaposlenosti, smo veliko naporov vložili v zmanjšanje števila upokojevcov, ki delajo v rednem delovnem razmerju, v zmanjšanje pogodb o delu in nadur. V tem smo tudi uspeli, vendar so na tem področju še »rezerve«, in bomo morali temu še nadalje posvečati vso skrb. Poudariti je tudi treba, da smo uspeli doseči kvaliteten premik v strukturi novo zaposlenih v korist strokovno usposobljenih delavcev.

Preskrbljenost tržišča z osnovnimi življenjskimi potrebščinami je v preteklem letu tudi pri nas predstavljala problem, čeprav nam podatki kažejo, da smo bili v primerjavi s slovenskim in celotnim jugoslovanskim povprečjem nekoliko bolj založeni. Kljub temu so se razmere proti koncu lanskega leta izredno zaostrele in je določenih vrst blaga redno primanjkovalo. Premajhna učinkovitost v preteklem letu nas je prisilila, da smo se na področju proizvodnje in prometa s hrano bolje organizirali. Vsaj dvojje je treba izpostaviti: ustanovili smo samoupravni sklad za intervencije v kmetijstvu in porabi hrane, katerega osnovna naloga je s pospeševalnimi akcijami za 10 % povečati tržno proizvodnjo hrane v občini. V podpisovanju je samoupravni sporazum o združevanju sredstev, namenjenih za povečanje blagovnih rezerv in sovlaganja v povečanje proizvodnje hrane, ki bo zagotavljala preskrbo naše občine na daljši rok. Rezerve bodo imele seveda takojšen učinek, sovlaganja pa šele čez nekaj časa. S prvo investicijo – farmo govejih pitancev v Žepini, katere gradnja se je pričela te dni, smo obeležili naš občinski praznik. Do konca prvega polletja je samoupr. sporazum podpisalo že prek 70 % vseh organizacij in

(Nadaljevanje na 8. strani)

(Nadaljevanje z 7. strani)

skupnosti, kar kaže na veliko zavest in razumevanje ljudi ter odločnost s skupnimi močmi reševati svoje probleme.

Zavedajoč se, da je treba za proizvodnjo hrane vključiti tudi vse lastne možnosti, smo med prvimi občinami v Sloveniji pristopili h kategorizaciji kmetijskih zemljišč, ki je bila izdelana že spomladi, sprejeli pa smo tudi lahko že prostorski del družbenega plana.

Res je, da v preteklem letu nismo odpirali velikih objektov in načenjali ogromnih investicij. Vendarle smo za marsikatero pridobitev bogatejši.

Naj navedem le nekaj podatkov. V letu 1982 je bilo v okviru usmerjene blokovne gradnje zgrajenih 251 stanovanj, kar predstavlja planirano število stanovanj v preteklem letu. Intenzivneje so bila zastavljena dela na prenovi starih, današnjemu standardu neustreznih stanovanj, zlasti v mestnem jedru. Nadaljuje se gradnja generalnega zbiralnika odpadnih voda ob Savinji, dokončan je mehki jez, nadaljujejo se dela na regulaciji Savinje. Nadaljevala se je izgradnja planiranih odsekov plinovoda, zgrajeni so bili rezervoarji za tekoči naftni plin, rekonstruirani pa so bili tudi nekateri kritični odseki plinskega omrežja v mestnem jedru.

Bogatejši smo za prizidek glasbene šole, za nove zbirke v muzeju, za prenovljeno samopostrežno restavracijo, za trgovino Center ob Ljubljanski cesti, za novo ribarnico, za prodajni center Kovinotehne na Hudinji, čez dobro uro bo slavnostna otvoritev Jeklovleka v Železarni Store.

Uredili smo Golovec in Skalno klet in še bi lahko naštevali; na prvi pogled so to drobne, za nas občane pa izredno pomembne pridobitve.

Vrsto objektov smo zgradili s pomočjo samopriskpeva, brez katerega si ni več moč predstavljati razvoja občine. Z avgustom preteklega leta je začel teči tretji samopriskpevek.

Odbor za izvedbo samopriskpeva nam je že podal podrobno poročilo o uresničevanju programa, ki so ga v INDOK vsi občani prejeli.

Ugotavljamo lahko, da je bil program dobro pripravljen in da se po planu tudi uresničuje.

Gradnja vodovoda v Ljubecni je končana; namenu so ga izročili v juniju, ob praznovanju krajevnega praznika. Narejen je tudi vodnjak v Levcu. Nakupi medicinske opreme potekajo po planu, manjšim zakasnitvam pa botruje prepočasno zagotavljanje potrebnih deviznih sredstev.

Dobro so se organizirale tudi krajevne skupnosti pri uresničevanju svojega programa.

Tako so v KS Dolgo polje nekatera dela končali že lani, ostala pa letos. Na Ostrožnem so že uredili del cest, v Vojniku so predvidena dela na rekonstrukciji cest že končali, tudi prva faza gradnje toplovoda v Štorah poteka po načrtu. In še bi lahko naštevali. Pri uresničevanju programa samopriskpeva se je ponovno pokazalo, da so uspehi mogoči le ob polni angažiranosti vseh ljudi.

Težke gospodarske razmere so narekivale tudi omejevanje vse porabe, pri čemer smo se v celoti držali resolucijskih okvirov. Osebni dohodki so se gibali v skladu z dogovorom o razporejanju dohodka. V gospodarstvu so povprečni OD porasli za 25 %, v negospodarstvu pa za 24 % na zaposlenega.

Razvoj in stanje na področju družbenih dejavnosti sta nedvomno odraz razvoja in stanja v celotni družbenopolitični skupnosti. V resoluciji načrtana soodvisnost stopnje razvoja družbenih dejavnosti in stopnje razvoja gospodarstva je bila v preteklem obdobju dosežena. Za to področje je bilo značilno, da se – z velikimi prizadevanji – uresničujejo cilji, ki so bili zastavljeni v srednjeročnih planih. Pri tem mislim predvsem na izgradnjo objektov; npr. zgrajena sta bila vrtca v krajevni skupnosti Center in Dolgo polje, dokončno je bil ureden Dom upokoincev, narejene oz. adaptirane so najnovejši specializirane učilnice na srednjih šolah; gradi se še bolnišnica, prizidek k srednji šoli Borisa Kidriča, k osnovni šoli Ivanke Uranjek, poteka pa tudi preureditev doma na Golovcu za delavnice pod posebnimi pogoji.

Vsebinski vidik razvoja tega področja je za eno leto, kar je sorazmerno kratko obdobje, težje oceniti, saj gre za naloge in usmeritve, ki jih je treba nenehno uresničevati, cilji pa se lahko dosežejo le postopoma. Temeljne značilnosti razvoja, če se ne spuščam v podrobnosti, se kažejo v umerjenejši stopnji zaposlovanja, skrbnejšo nalog na področju usmerjenega izobraževanja, v krepitvi osnovnega zdravstva, podpiranju raziskovalne dejavnosti in v postopnem uresničevanju selektivne socialne politike.

Večjo prodornost in učinkovitost so zanesljivo ovirali sproti problemi ekonomske narave – saj smo pričrta nenehnemu večanju razkoraka med potrebami in možnostmi, ki so se zmanjšale zaradi težkih gospodarskih razmer. To breme so v precejšnji meri nosili delavci na tem področju, saj se je višina finančnih sredstev za skupno porabo dosledno gibala v resolucijskih okvirih, drugi njeni elementi, zlasti rast cen, pa so še ta skromna sredstva razvrednotili. Tako smo pogosto čutili, da je že obstoječi obseg družbenih dejavnosti v bistvu preobsežen in preobremenjujoč za materialno osnovo. Da bi kolikor je mogoče ublažili težak družbeno-ekonomski položaj delavcev v družbenih dejavnostih, nivo uslug pa zadržali na nekdanji ravni, so samoupravne interesne skupnosti in izvajalci začrtali vrsto ukrepov, s pomočjo katerih bi dosegli večjo izkoriščenost kadrovske, prostorske in finančne zmogljivosti ter boljšo organizacijo dela.

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

V tem kratkem pregledu ni mogoče celovito, zlasti pa ne v vseh podrobnostih, oceniti uspehov, pa tudi ne slabosti pri našem delu v preteklem letu.

Današnje težke razmere terjajo polno angažiranost vseh ljudi, zahtevajo predvsem učinkovito delovanje delegatskega sistema. V naši skupščini smo ob obravnavi uresničevanja delegatskega sistema samokritično in jasno izpostavili slabosti, ki nas spremljajo na tem področju, poudarili pa tudi napredek, ki je viden in vzpodbuden ter jasno opredelili nadaljnje naloge posameznih družbenopolitičnih subjektov v razvijanju delegatskega sistema. Gotovo je, da v letu pred nami pogoji gospodarjenja ne bodo lažji, kot so bili v preteklem obdobju; gotovo je tudi, da bomo živeli v razmerah manjšega osebnega in družbenega standarda. Morali se bomo navaditi na to, kar v naši družbi zmoremo. To smo pripravljene sprejeti. Nismo in ne smemo pa biti pripravljene sprejeti tendenc, ki nastajajo v nekaterih krogih, odločati izven in mimo delegatskega sistema. Težavam bomo kos le s trdim delom, oprti na lastne sile in možnosti, trdno povezani v samoupravnem delegatskem sistemu.

V imenu družbenopolitičnih organizacij, občinske skupščine in Izvršnega sveta vsem vam prisotnim na današnji seji in prek vas vsem delovnim ljudem in občanom iskreno čestitam ob našem občinskem prazniku.

Pozdrav pionirjev

Delegate in goste na svečani seji je pozdravila delegacija pionirjev osnovne šole Štor in jim zaželela dobrodošlico v železarskih Štorah in dobro počutje med nami.

Podelitev Šlandrovih priznanj

Sledila je podelitev priznanj občine Celje, priznanj Slavka Šlandra, ki so jih prejeli:

Dušan Burnik, dipl. inž., predsednik KPO Železarne Štor;

Ivica Fišer, učiteljica iz Celja in

Mladinski pevski festival Celje.

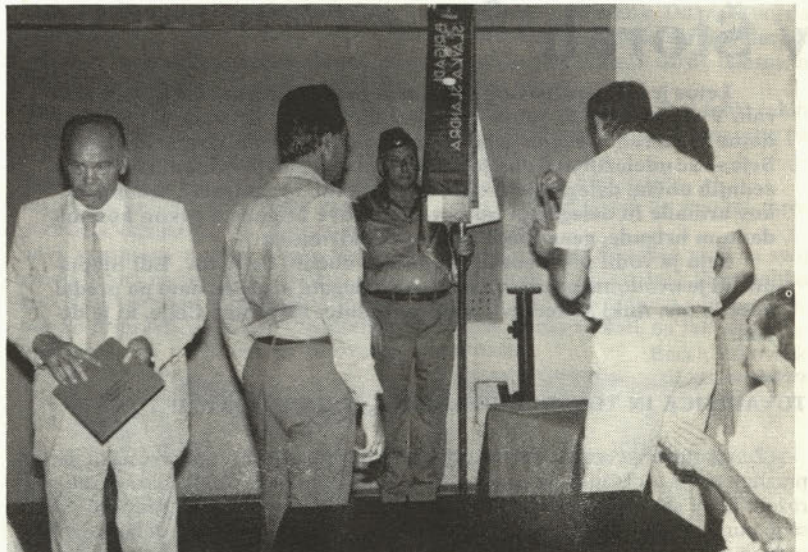

Podelitev priznanja **SLAVKO ŠLANDER**, tov. Dušanu Burniku (foto Ščurek DLT)

PODELITEV DOMICILNE LISTINE

Na 14. seji zborov Skupščine občine Celje je bil sprejet sklep o podelitvi domicilne listine občine Celje VI. slovenski narodnoosvobodilni brigadi Slavka Šlandra. Ta listina je bila svečano vročena prvemu komandantu te brigade, generalu Janku Sekirniku ter enoti JLA Celje, ki nadaljuje tradicije te brigade. Listino je predal tov. Stepišnik. Za izrečeno in izkazano priznanje se je zahvalil tov. Sekirnik, ki je opisal revolucionarno pot te brigade od njenega nastanka do dokončne zmage nad okupatorjem. Posebno je poudaril pomen te brigade na Štajerskem in za mesto Celje. Šlandrova brigada je bila prva redna vojna enota, ki je prispela in osvobodila Celje ter prispevala k razorožitvi bežečih okupatorjevih kolon in dokončnem zlomu le-teh še po kapitulaciji, po 9. maju 1945.

»Tako se s podelitvijo domicila – pokroviteljstva med brigado in občani Celja nadaljuje še tesnejše vezi in ne smemo dovoliti nikomur, da bi te vezi in pridobitve iz NOB potvarjal in zmanjševal njihovo vrednost«, je na koncu dejal tov. Sekirnik.

Podelitev domicilne listine Šlandrovi brigadi (foto Ščurek DLT)

(Nadaljevanje na 9. strani)

(Nadaljevanje z 8. strani)

Telegram CK ZK Slovenije

S svečane seje so na predlog predsednika skupščine občine Celje, tov. Stepišnika, delegati poslali telegram Centralnemu komiteju zveze komunistov Slovenije, v katerem sporočajo, da bodo nadaljevali s prizadevanji in aktivnostmi, ki vodijo k razreševanju težav v našem gospodarstvu in krepitevi samoupravljanja ter medsebojnega sodelovanja in spoštovanja vrednot naše družbe.

Kulturni program

Za zaključek slavnosti je celjski moški komorni zbor zapel znane partizanske, narodne in umetne pesmi.

Otvoritev novega jeklovleka in oddelka hidravlične litine

Po končani svečani seji zborov občinske skupščine so se vsi navzoči udeležili tudi svečanosti ob otvoritvi novega Jeklovleka in oddelka hidravlične litine v Štorah II. Kljub temu, da so se na nebu grozljivo zbirali nevihtni oblaki (imeli smo srečo, svoj tovor so stresli drugje), je vse potekalo po programu.

Pred svečano okrašenim vhodom v halo jeklovleka je navzoče pozdravil predsednik konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Štore, tov. Potrata Florjan in nato predal besedo uvodnemu govorniku tov. Maroltu Borisu, dipl. ing., vodji TOZD jeklovlek, ki je dejal:

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI, CENJENI GOSTJE!

So dogodki v življenju posameznika, ko se ustraši trenutka in možnosti, da ga pri dejanjih ali v besedah zanesejo čustva. Zato mi morate dovoliti, ker je zame danes tak dan, da vam, namesto da bi prosto govoril, raje preberem nekatere stvari, ki jih je ob taki priliki, kot je otvoritev našega jeklovleka, vse-kakor treba povedati.

S hladno predelavo, to je z vlečenjem in brezkončnim brušenjem, smo v Štorah pričeli že leta 1967, z redno proizvodnjo vlečenih in brušenih profilov pa leta 1969 v še nedograjeni hali nove valjarne. Na začetke proizvodnje, ki je takrat ni vseboval proizvodni program Železarne Štore, so vezana imena kot: **ing. URBANČIČ Jože, KRANJC Emil, ČRETNIK Ivo, ing. TRAFELA Franc.**

Delali smo predvsem take profile, ki jih ostali proizvajalci zaradi različnih vzrokov niso, pomenili pa so zapolnitev vrzeli na domačem tržišču.

Proizvodnja je v naslednjih letih zaradi vedno večjega povpraševanja rastla količinsko in po asortimentu. S svojimi tehnološkimi rešitvami smo na klasični opremi uspeli, ekonomsko več kot opravičljivo, proizvajati brušene okrogle, štirioglate in ploščate profile ter vlečene okrogle, štirioglate, ploščate in specialne profile iz ogljikovih in nizkolegiranih jekel. V teh začetnih letih smo se na sicer omejenem prostoru v adjastazi valjarne II, kjer so bili pogoji za tovrstno proizvodnjo neustrezni, uspeli dodatno tehnološko opremiti in modernizirati. Hladna predelava je v Štorah do let 1975 in 1976 dobila zaradi doseženih količin proizvodnje, asortimenta, vse večjega izvoza, zadovoljevanja namenske proizvodnje, tak obseg in pomen, da je našla svoje mesto v Slovenskih železarnah, v železarstvu Jugoslavije ter v razvojnih programih in usmeritvah prestrukturiranja našega gospodarstva.

Preden nadaljujem, moram na tem mestu posebej omeniti **ing. Trafelo Franca**, čigar prizadevanja in delo so v veliki meri prispevali k temu razvoju in uspehom. V vseh letih hladne predelave v Štorah je znal oceniti pravo smer razvoja in poiskati ustrezne tehnološke in organizacijske rešitve, ki so po najhitrejši poti vodile k osvajanju potrebnih količin novih proizvodov.

Zaradi izpolnjevanja vseh pogojev iz Zakona o združenem delu smo leta 1980 formirali novo Temeljno organizacijo združenega dela jeklovlek ter aprila leta 1981 pričeli z izgradnjo novega jeklovleka.

Priprave na začetek izgradnje novega jeklovleka segajo v leto 1976. Zaradi omejenih možnosti in pogojev smo z začetkom morali čakati več let, ki pa smo jih nadvse koristno izrabili. Na prvem mestu je treba omeniti sam pristop k realizaciji celotnega projekta, ko je bil ta še v zasnovi. Že leta 1979 smo imenovali ožji team z nalogo, da izvrši vsa pripravljalna dela in poskrbi za realizacijo investicije, v sestavi: **dipl. ing. SENCČIČ Srečko, dipl. ing. MAROLT Boris, ing. TRAFELA Franc, dipl. ing. NOSAN Franc in dipl. ing. RAVNIKAR Ivan.** Kasneje smo imenovali še nosilce za posamezna strokovna področja. Sami smo izdelali investicijski program in vse njegove dopolnitve. Nadzorovali smo pripravljalna dela, izdelali smo tehnološki projekt in sami odločali o vseh pomembnih tehničnih rešitvah v novi proizvodnji. Sodelovali smo pri projektiranju nove, predvsem domače opreme, pa tudi pri uvoženih, ki jo je po številu agregatov manjši del. Izpopolnili, mehanizirali in avtomatizirali smo obstoječi tehnološki park, izdelali projekt preselitve stare opreme in načrt montaže nove opreme. Pri tem smo morali upoštevati operativne plane jeklarne in obeh valjarn.

Delovni koledar smo tekoče prilagajali fazam investicijske izgradnje in stanju montaže nove in stare opreme, sodelovali smo pri selitvi ter pri aktiviranju nove in stare opreme. Ob tem smo na obstoječih agregatih poskrbeli vse za izpolnjevanje zahtev in predpisov, ki jih narekuje zakonodaja na področju humanizacije dela in varstva pri delu.

Izpolnili smo tudi eno od poveljnih nalog, to je, da tudi v času investicijske izgradnje in selitve opreme ter montaže nove opreme ohranimo trend rasti proizvodnje in osvajanja zahtevnejših programov. **Ko gledamo na naše poslovne uspehe ter na novi jeklovlek, lahko ugotovimo, da smo z doseženim lahko zadovoljni.**

Seveda pa vse navedeno ni bilo tako enostavno realizirati. V obdobju po letu 1980 so se na področju investicij zelo zaostriili pogoji. Iz meseca v mesec, iz leta v

Marolt Boris, vodja TOZD Jeklovlek, govori ob otvoritvi novega Jeklovleka (foto Ščurek DLT)

leto smo se s svojo proizvodnjo trudili, da izpolnimo zahteve po povečanju izvoza, nadomeščanju uvoza, po izpolnjevanju organizacije dela, višanju kvalitete dela itd. Ob vsem tem je bil seveda izredno pomemben tudi delež izvajalcev in dobaviteljev opreme ter posebej še naše Delovne skupnosti za investicije in razvoj.

Ni pogosto v navadi imenovati in naštevati vse sodelujoče. Tokrat bomo to storili: **Ljubljanska banka, Temeljna banka Celje, Razvojni center, Celje, Ingrad, TOZD Celje, Ingrad, TOZD Šentjur, Metalno, RMK Zenica, Klima, Celje, Elektrosignal, Celje, Komunalno podjetje Šentjur, Cestno podjetje Celje, Stol, Kamnik** so bili glavni nosilci del in dobavitelji opreme za sam objekt. Seveda to niso vsi, saj je sodelovala še vrsta poddobaviteljev in izvajalcev.

Pri opremi so sodelovali: **TOZD vzdrževanje Železarne Štore, Elkov, Laško, Strojna tovarna Trbovlje, Gostol, Nova Gorica, Metalprim, Maribor, Jeklo Ruše, Tehnični biro Jesenice, IMP Slovenske Konjice in Ljubljana, Kovinostrugarstvo Gomilšek, Ptuj, Železarna Ravne, TIO, Veriga Lesce, Prva petoletka, Trstenik, Tekol, Maribor, Mostovna, Ljubljana** in še vrsta drugih, ki so prispevali k izpolnitvi tehnologije v jeklovleku. Delež imenovanih je različen, od izredne uspešnosti do situacij, ko smo le s skrajnimi napori uspeli zagotoviti realizacijo pogodbenih obvez posameznega izvajalca ali dobavitelja opreme. Naj ponovimo nekaj podatkov: da smo pričeli z gradnjo 6. aprila 1981, da smo prvi stroj v novi hali spravili v pogon 5. oktobra 1982, da smo v teh letih dosegli naslednjo proizvodnjo: 8.192 t, 1980. leta 9.765 t, 1981. leta 11.012 t, 1982. leta 11.310 t, za letos pa je planirana količina 13.000 t in jo po dinamiki prvih šestih mesecev tudi dosegamo.

Ko pogledamo novi jeklovlek, v katerem že obratuje večina nove opreme, pri tem pa je bila vsa obstoječa v celoti prenovljena, moramo vendarle reči: konec dober – vse dobro, ciljem smo se približali v veliki meri tako, kot smo predvideli, saj termini in stroški niso bistveno odstopali od predvidevanj.

in vendar je prav, da imenujemo tiste organizacije združenega dela in posameznike, ki so svoje obveznosti izpolnjevali v skladu z obveznostmi in nekaterimi celo bolje, kot smo smeli od njih pričakovati. Preden preidemo k samemu formalnemu odpiranju novega jeklovleka, bi le-te pozval, da prejmejo priznanja in plakete, ki jim jih je namenil na svoji 15. redni seji dne 21. 6. 1983 delavski svet TOZD jeklovlek.

- Razvojni center, Celje (priznanje) in dipl. ing. arh. LAH Ivo (plaketa)
- Ingrad, TOZD Celje (priznanje) ter dipl. ing. gradb. ARNUŠ Jani (plaketa) in PETECIN Vili (plaketa)
- Ljubljanska banka, Temeljna banka Celje (priznanje) ter dipl. oec. KAČ Niko (plaketa) in ing. KRANJC Ludvik (plaketa)
- Elkov, Laško (priznanje) ter ing. GROSAR Stefan (plaketa) in PLAHUTA Jože (plaketa)
- Metalno, Zenica (priznanje) in dipl. ing. NAĐŽAKOVIČ Mustafa (plaketa)
- TOZD vzdrževanje (priznanje) in ROZMAN Franc (plaketa)
- GOMILŠEK Ivan, Kovinostrugarstvo Ptuj (plaketa)
- BUDNA Roman, Strojna tovarna Trbovlje (plaketa)
- Tehnični biro Jesenice (priznanje) in dipl. ing. PAJER Jože (plaketa)
- Ingrad, TOZD Šentjur (priznanje)
- Klima, Celje (priznanje)
- Tekol, Maribor (priznanje)
- Elektrosignal, Celje (priznanje)
- Merkur, Kranj (priznanje)
- Kovinotehna, Celje (priznanje)
- Metalni kombinat N. H. Živan Maričič (priznanje)
- Prva petoletka, Trstenik (priznanje)
- CZ FNP Kragujevac (priznanje).

Za zaključek naj rečem še to, da nočemo zmanjševati deleža vseh ostalih sodelujočih, vendar gredo priznanja in plakete res samo najbolj zaslužnim.

Za njim je povzel besedo tov. Burnik Dušan, predsednik KPO Železarne Štore in dejal:

Tovarišice in tovariši!

Delavci Železarne Štore v kontinuiranem procesu prestrukturiranja naše proizvodnje k izdelkom večje kakovosti in vrednosti sledimo razvoju tega kolektiva in izvajanju ukrepov za stabilizacijo našega gospodarstva. Tako tudi danes, na praznik občine Celje, formalno izročamo v obratovanje dva naša nova obrata finalizacije polizdelkov, tj. jeklovlek na koncu našega procesa v proizvodnji jekla in

(Nadaljevanje na 10. strani)

(Nadaljevanje z 9. strani)

obrat livarne hidravlične litine z zahtevnim proizvodnim programom v livarskem tehnološkem procesu. O podrobnostih in pomenu teh dveh novih investicijskih posegi sledijo dolgoročno načrtanemu razvoju Železarne Store. Prednosti ne dajemo samo povečanju količinske proizvodnje, čeprav je tudi rast industrijske proizvodnje v vseh načrtih prisotna, pač pa je osnovna preokupacija v proizvodnji kvalitetnejših izdelkov, takšnih izdelkov, ki bodo sposobni direktno ali v povezavi z našimi partnerji konkurirati najbolj zahtevnim pogojem mednarodnih trgov. Pa ne samo sama neposredna proizvodnja, pomemben je vsak člen v verigi našega skupnega prizadevanja za ustvarjanje boljših pogojev dela, obvladovanje celotne reprodukcije s postopnim zmanjševanjem velike uvozne odvisnosti in ustvarjanjem čim boljših dohodkovnih rezultatov. Razvojno-investicijska aktivnost je v naši delovni organizaciji stalno prisotna. Pred dnevi smo nekaj sto metrov od tu – ob hali mehanske obdelave – pričeli s pripravami za izgradnjo obrata za proizvodnjo rezervnih delov in sestavov, ki mora biti zgrajen do konca letošnjega leta in bo dal pomemben prispevek k lažjemu obvladovanju bolj nemotenega poteka proizvodnje in zmanjšanju uvozne odvisnosti po rezervnih delih.

V teku so priprave za izgradnjo druge žarilne peči v Valjarni II, ki bo izpolnila vedno večje zahteve po kvalitetno termično obdelanih valjanih in vlečenih profilih. V izdelavi so sanacijsko-razvojno investicijski programi za odpravo ozkih grl in povečanje produktivnosti v Livarni strojne litine in Tovarni traktorjev. V Mehanski obdelavi se dopolnjujemo z najsodobnejšimi obdelovalnimi stroji.

Se bi lahko naštevali nadaljnje obrate oziroma TOZD, vendar moramo med najpomembnejše aktivnosti v našem razvojno investicijskem procesu podčrtati priprave za povečanje zmogljivosti proizvodnje kvalitetnega jekla v Štorah. Zavedamo se sedanjega globokega in dolgotrajnega kriznega položaja v svetovnem gospodarstvu, ki se še posebej močno pojavlja v jeklarski proizvodnji. Zato je bitka za kvalitetnejšo in čim cenejšo proizvodnjo jekla še toliko bolj potrebna za konkurenčni boj v zahtevni mednarodni blagovni menjavi.

Zavedati se moramo v tem trenutku sedanjega gospodarskega stanja v Jugoslaviji, najnovejših že sprejetih in še bodočih ukrepov ter v tem naše lastne ekonomske moči za obvladovanje tekoče proizvodnje in dinamični investicijski razvoj. Novi ukrepi, manj konvertibilnih deviz, omejevanje bančnih plasmajev, povečane obrestne mere bodo imeli gotovo močan udar na področju investiranja. Zato je v našem primeru možen le etapni pristop k izvajanju investicijskega programa za povečanje proizvodnje kvalitetnega jekla, etapen tako, da bo vsaka etapa tehnološko zaokrožena celota, ki z dopolnilno opremo v obstoječe zgradnje in naprave v jeklarni in valjarni II daje svoje proizvodnje in ekonomske učinke. Z maksimalnim angažiranjem lastnih sredstev ter sredstev sovlagateljev – naših dolgoročnih poslovnih partnerjev – bomo zaokroževali finančne konstrukcije posameznih etap. V postopnem iskanju rezerv, produktivnosti in izkoriščanju obeh elektroobločnih peči bomo v prvi etapi z uvedbo vodnohlajenih panelov sten in obokov peči podaljšali proizvodne kampanje, zmanjšali zastoje ob remontih ter z izgradnjo druge naprave za kontinuirano ulivanje jekla odpravili v proizvodnji jekla pomembno ozko grlo ter razširili možnosti dimenzijskega in kvalitetnega asortimenta proizvodnje. Sledila bo v čim krajšem možnem času 2. etapa – tj. duo ogrodje s pripadajočo opremo v Valjarni II in kot 3. etapa še ponovna tehnologija.

Da bi uresničili zastavljene cilje našega razvoja, poslovne politike in uspešnega poslovanja, je vsekakor odgovor v vprašanju, kako bomo uspeli z našimi stabilizacijskimi naporimi. Najnovejši ukrepi zvezne skupščine nas niso presenetili, saj smo jih lahko pričakovali; morali bi biti uveljavljeni že prej, ker bi lahko s tem začeli z odgovornejšim obnašanjem in lažjim obvladovanjem krizne situacije bolj pravočasno. Že nekaj let vodimo v Železarni Store poslovno politiko v največjih naporih za konvertibilni izvoz, povečevanje nivoja industrijske proizvodnje, krepitev lastne ekonomske moči s povečevanjem pokrivanja zalog s čim višjim deležem lastnih sredstev, s čim manjšo devizno zadolženostjo (zlasti z deviznimi anuitetami) in sploh obvladovanju stroškovnih elementov našega poslovanja. V prejšnji meri smo na teh strateških elementih poslovne politike dosegli pomembne rezultate, ostaja pa še vrsta nalog, v težjih pogojih ustvarjati dobre rezultate. Izdelati in izvajati bomo morali nove stabilizacijske programe ter ukrepe. Da bi to v OZD lahko napravili, bi potrebovali bolj precizno jasne pogoje gospodarjenja, ki se preveč spreminjajo in bi morali biti znani vsaj za eno leto vnaprej. Vsa politika za leto 1984 mora biti znana za celo leto pravočasno za naprej, da se izdelava v realnih zoženih programih, tj. tako, da bomo poznali realnost materialnega položaja na vseh nivojih. To je naša zahteva do vseh organov, republiških in zveznih, da pravočasno opredelijo ekonomsko politiko in njene kvantifikacije za naslednje leto.

Pot iz zapletenih gospodarskih situacij je le ena – opreti se na lastne sile in z lastnimi močmi doseči največ. To spoznanje bomo v široki družbeno-politični aktivnosti vsakodnevno razpravljali z delavci v največji širini našega kolektiva. Kdor se ne bo podrejal našim skupnim interesom za uspeh stabilizacije, ga bo delovna sredina izločila iz vrst tistih, ki se borijo z vso angažiranostjo za uspeh današnjega in jutrišnjega dne. Mislim pa, da teh ne bo veliko.

Po govoru tov. Burnika je o pomenu novega Oddelka hidravlične litine v Livarni strojne litine spregovoril vodja TOZD, tov. Gorišek Ciril, dipl. ing.

Livarska panoga v okviru Železarne Store ima že na osnovi tradicij močan razvojni trend, tako na področju osvajanja kvalitetno zahtevnih ulitkov, kot pri prizadevanjih za boljše poslovanje.

V okviru teh naporov je bila v preteklih dveh letih realizirana tako imenovana prva faza investicij v TOZD livarno strojne litine, ki je obsegala delno rekonstrukcijo pred 15. leti zgrajene livarne oz. obstoječe opreme, da bi se zmanjšala določena ozka grla v proizvodnji, ki so nastala z uvedbo novih izdelkov.

Nova proizvodnja v oddelku livarne hidravlične litine, ki je postavljena tudi v okviru tega programa, je del razvojnega programa livarne in sigurno pomeni velik korak pri naporih in ukrepih za boljše poslovanje tega TOZD. Vse te naložbe bodo torej omogočile izvajati tisto proizvodnjo, ki jo znamo vršiti in katere zdaj nismo mogli zaradi nesodobne, zastarele in dotrajane opreme. Čeprav se žal vršijo te investicije v omejenem obsegu, izračuni kažejo, da bomo pri sorazmerno majhnem investicijskem vlaganju le dosegli boljše rezultate poslovanja.

Otvoritev livarne hidravlične litine, ki je postavljena v okviru naštetih investicijskih naložb, je pomembna tudi zaradi tega, ker pomeni začetek proizvodnje novih izdelkov na osnovi popolnoma domače nove tehnologije, brez pomoči tujih licenc.

Pred približno osmimi leti se je porodila ideja o izdelavi ulitkov s posebnimi lastnostmi, ki se uporabljajo pri proizvodnji hidravličnih krmilnih elementov, ki so bili izključno domena uvoza. Na osnovi detajlne tržne študije se je pristopilo k rednemu procesu osvajanja novega izdelka skupaj s proizvajalci končne hidravlične opreme, kjer je sodelovala tudi RRS. Tako je bil pristop organiziran na principu delitve dela in izdelavi skupnega izdelka hidravlične opreme. Sodelovali so tudi proizvajalci surovin, kot npr. formarskih in pomožnih materialov, s tem da je osnovna surovina kvalitetno surovo železo že v redni proizvodnji Železarne Store.

Gorišek Ciril, vodja TOZD Livarne I, govori na otvoritvi oddelka hidravlične litine (foto Ščurek DLT)

Pri uvedbi teh izdelkov v proizvodnjo livarne, ki po obsegu realizacije sicer niso primerljivi z izdelki črne metalurgije ali veliko serijske livarske proizvodnje – saj gre v tem primeru le za 600 ton proizvodnje krmilnih ohišij, torej proizvodnje z malim materialnim pretokom in veliko vložnega ročnega in umskega dela – so pomembna predvsem naslednja dejstva:

Kot smo že omenili, je tehnologija izdelave naša – štorska, brez nakupa licenc. V ta namen so bile najprej izvedene laboratorijske preiskave, nato polindustrijska proizvodnja v eksperimentalni livarni, ki je bila v te namene postavljena, in končno poizkusna proizvodnja v stari livarni. Finančne kredite za to eksperimentalno proizvodnjo smo dobili od RRS, pri osvajanju pa so sodelovali tudi uporabniki. Ustanovljen je bil strokovni team. Omeniti je potrebno tudi izredno prizadevanje tehnologov in vodij oddelkov livarne, ki so s svojim znanjem, dodatnimi deli in livarskimi izkušnjami dali osnovo za danes osvojen tehnologijo. Pomembno je tudi prizadevanje delavcev, ki so delali v tej poizkusni proizvodnji in ki so pri delu vedno dajali sugestije za izboljšave, ki so prinašale boljše uspehe. Na ta način smo dosegli pogoj za prestrukturiranje proizvodnje, ki je osnova za boljše dosežke v naši livarni. Proizvodnjo smo dejansko že tako spremenili, da smo pred kratkim uvedli postopek za preimenovanje TOZD livarne strojne litine v livarno nodularne in specialne litine in s tem tudi spremembo oziroma dopolnitev dejavnosti.

Tudi projekt livarne je domač in se je izdelal šele, ko je bil definiran tehnološki postopek na osnovi polindustrijske proizvodnje.

Vsa oprema je domača, od taljenja, izdelave form, regeneracije peska do adjustiranja ulitkov. Predvsem moramo poudariti izdelavo prve doma izdelane indukcijske talilne peči, kar je do sedaj sodilo samo v domeno uvoza od renomiranih firm BBC, Junker, Demag itd. Talilna peč, ki normalno obratuje, je rezultat večletnih prizadevanj in naporov domačih – štorskih strokovnjakov v sodelovanju z OZD električne opreme v Sloveniji in je obenem tudi štart za proizvodnjo te opreme doma.

Izdelki oz. krmilna ohišja, ki se bodo izdelovali v tej livarni, so bili do sedaj izključno uvoženi iz zahoda. Izdelani bodo izključno iz domačih surovin, razen oplaščenega peska.

Delovni pogoji v livarni so urejeni tako, da bo delo potekalo v bistveno boljših okoliščinah, da bo zanimivo in da ne bo prisotna fluktuacija, kot je to značilno za livarstvo pri nas.

Vsa našeta dejstva dokazujejo, da smo v Štorah in pri nas sploh in v sodelovanju z drugimi organizacijami sposobni večati proizvodnjo v kvalitetnejšo smer z večjo stopnjo predelave z lastnimi kadri in lastnimi izkušnjami. Livarna hidravlične litine je tak dokaz.

Postavitev tega objekta in začetek proizvodnje v njem je tudi zasluga združenih naporov vseh OZD, ki so na osnovi združevanja dela in sredstev sodelovali pri normalizaciji proizvodnje livarne in na ta način omogočili finančno realizacijo načrta, to so:

TAM, MARIBOR
PRVA PETOLETKA, TRSTENIK
VOZILA, GORICA
14. OKTOBER, KRUŠEVAC
BELT, ČRNOMELJ

OBRAVA, ROVINJ
KLADIVAR, ŽIRI
RIKO, RIBNICA
ITAS, KOČEVJE

Tudi v nadaljnjem razvoju ima sedanja livarna velike možnosti predvsem z ozirom na dosedanje strokovne izkušnje in znanje in se že dogovarjamo z našimi »tradicionalnimi kupci« o nadaljnjih akcijah posodobitve tehnologije, ki bodo po-

(Nadaljevanje na 11. strani)

(Nadaljevanje z 10. strani)

tekale po že sedaj ustaljenih metodah sodelovanja. Mislimo tudi, da je s tem že podana usmeritev livarstva, ki je tržno sigurno, izvozno usmerjeno in daje socialno varnost delavcem.

Na tem mestu gre zahvala tudi strokovnim institucijam in izvajalcem, ki so sodelovali pri izgradnji tega projekta.

Slovenija projekt
Smelt, Ljubljana
Gradis, Ljubljana – GE Celje
Klima, Celje
Stroj, Radlje
Elkov, Laško

Elektrosignal, Celje
Metalna, Zenica
Gostol, Nova Gorica
TOZD vzdrževanje
IMP Konjice.

Mislim, da smo kljub nekaterim manjšim spodrslijajem in sporom tekom izgradnje lahko zadovoljni, da je objekt funkcionalno usposobljen in da je od ideje razvoja projekta in izgradnje do redne proizvodnje poteklo le kratko obdobje osmih let.

Kulturni program

V kulturnem programu so sodelovali: mešani pevski zbor Železar iz Stor, recitator Franček Romih, AG Železar in pihalni orkester Štorski železarji.

Otvoritev hale Jeklovleka

Po zaključku svečanosti je tov. Marolt zaprosil najstarejšega delavca te temeljne organizacije, tov. Čauša Stanislava naj prereže trak ob vhodu v halo.

Vsi navzoči so si nato ogledali novo postrojenje in naprave jeklovleka, ki sedaj normalno obratuje; tudi tega dne je bil normalni delovni dan.

Otvoritev novega Jeklovleka, vrvico je prerezal najstarejši delavec tega obrata, ČAUŠ Stanislav (foto Ščurek DLT)

Otvoritev ceste na LIPO

Bližal se je čas, po programu, ko bo uradno odprt del rekonstruirane ceste na Lipo od Godčevega mostu do SKIMCA Store. Kratka svečanost je bila na levem bregu Voglajne, na kateri je tov. Zohar Ladislav dejal:

Tovarišice in tovariši!

V okviru programa komunalnih del ob občinskem prazniku v Storah se je pred dvema letoma izgradil ta odsek ceste, kjer sedaj stojimo. Varnost prometa je bila pred tem zelo ogrožena in je zahtevala tudi več nesreč. Sirina tega dela ceste omogoča danes srečevanje avtobusov in drugih tovornih vozil, ki dnevno vozijo preko tega dela Štor. Seveda pa za varnost prometa in pešcev, zlasti šolske mladine, ta del ceste ni dovolj. Zato so šla prizadevanja za prenovitev ceste še naprej do plavža, vendar zaradi pomanjkanja finančnih sredstev te investicije ni bilo mogoče v celoti uresničiti. Zato ostane ta naloga še odprta.

Velika pridobitev je razširitev ceste do Metalurške šole za večjo varnost zlasti šolske mladine in pa seveda obstaja možnost za uvedbo avtobusne proge preko tega dela Štor. Glavno breme te investicije nosi OKS in Železarna Store.

Vsem sovlagateljem in izvajalcem del se iskreno zahvaljujem za uspešno delo. Prosim predsednika komunalne komisije Krajevne skupnosti Štor, tov. Senica Martina, da odpre cesto.

S prerezanjem traku je tov. Senica uradno odprl obnovljeno cesto za promet. Ob zvokih pihalnega orkestra so krajan in občani mesta Celja krenili na osrednji prireditveni prostor, na štadion železarjev na Lipo.

Žal je ta osrednja prireditelj odpadla. Saj je točno ob napovedani uri, ob 17.30 uri, močno neurje to preprečilo. Kljub temu se je zbralo v osnovni šoli Store kakih 450 občanov, ki so bili deležni vročega golaža in hladnega piva. Za razvedrilo in ples pa je poskrbel ansambel Stajerski fantje.

Predsednika skupščine občine in krajevne skupnosti nista hotela prekinjati veselega razpoloženja občanov, zato ni bilo nobenih govorov in uradnega dela. Nekaj pesmi so vendarle zapeli pevci mešanega pevskega zbora Železar.

Zaradi zanimivosti in nekaterih podatkov, ki jih vsebuje govor predsednika skupščine krajevne skupnosti Štor, čeprav ni bil uradno podan, ga vendarle objavljamo.

Otvoritev ceste na Lipo. Vrvico je prerezal Martin Senica (foto Ščurek DLT)

Tovarišice in tovariši, spoštovani občani, dragi gostje!

Dovolite, da vas vse prisrčno pozdravim v imenu delovnih ljudi in občanov Krajevne skupnosti Štor.

Posebno mi je v čast, da lahko med nami pozdravim:

predstavnike občinskih DPO, skupščinskih in IS delegacije pobratenih občin Doboj, Sisak in Titov Veles, delegacije prijateljskih občin Budva, Rakovica, Sombor, delegacije sosednjih občin celjske regije, predstavnike JLA in organov za notranje zadeve, predstavnike Šlandrove brigade ter Šlandrove nagrajence.

Občanom in gostom, ki so prvič v železarskih Storah, želim predstaviti življenje in delo Krajevne skupnosti Štor.

Krajevna skupnost Štor je ena večjih krajevnih skupnosti v celjski občini, ki obsega prostor izven ožjega območja mesta Celja in meji na šentjursko občino. Na površini 1780 ha živi 4.095 prebivalcev v 1200 gospodinjstvih, in to na 5 stalnih območjih. Središče Stor obsegata stalna območja Store levi in Store desni breg. Obrobna stalna območja naše krajevne skupnosti pa so Prožinska vas in Ogorevec, Kompole-Sentjanž ter Laška vas in Pečovje. Večino prebivalstva predstavljajo delavci in kmetje.

Najpomembnejša DO v krajevni skupnosti je Železarna Štor, ki je povezana v SOZD Slovenske železarne in zaposluje 3500 delavcev. V krajevni skupnosti so še nekatere dejavnosti trgovine, gostinstva in obrti. Pomembne so tudi ustanove na področju predšolskega varstva, osnovnega in usmerjenega izobraževanja ter zdravstva.

Krajan in okolice so dosedanja prizadevanja za izboljšanje pogojev življenja uresničevali zlasti z veliko pomočjo in sodelovanjem Železarne Štor, ki skrbi tudi za razvoj ostalih krajevnih skupnosti ter krajevnih skupnosti v drugih občinah, kjer delavci železarne živijo.

Povezanost delavcev in občanov Štor je neposredna-dobra, saj kot ustvarjalci dobrin v proizvodnji, na drugi strani pa kot krajan, usklajujemo potrebe in interese za razvoj kraja. V tej povezanosti bo potrebno delegatski sistem še bolj poglobiti.

Storovčani smo zelo počaščeni, da je osrednja proslava občinskega praznika pri nas, saj smo pridobili nekatere komunalne objekte, ki bi jih sicer morali načrtovati za daljši čas. Tako smo v petek predali svojemu namenu cesto v Ogorevec, danes pa prenovljeno cesto preko Lipe do Metalurške šole, obnovitev Hmezadove mesnice v Storah in še nekatere druge potrebne naprave za lepši izgled samega kraja Štor.

Iz referendumskih sredstev se bo izvršila toplifikacija Lipe ter rešila oskrba s pitno vodo v Prožinski vasi, Ogorevcu in Kompolah.

Pri vseh komunalnih investicijah, ki jih z režijskimi odbori izvaja krajevna skupnost, je pomembno, da se programirana finančna sredstva zelo oplemenitijo s požrtvovalnostjo in pridnostjo krajanov ter z njihovo materialno in finančno soudeležbo. Na tak način interes krajanov na posameznih področjih pogojuje aktivnejšo samoupravno in politično delovanje v krajevni skupnosti, kar je tudi naš cilj.

Pereči problemi, ki nas še tarejo, so v glavnem komunalnega značaja, in sicer: na pokopališčih ni več dovolj prostora in tudi vzdrževati jih moramo sami; zelo pogrešamo novo telefonsko centralo, katere izgradnja se odmika že več srednjeročnih obdobj, večjo trgovino, ki bo tudi bolje založena, ter povečano osnovno šolo za normalno delovanje programa celodnevne šole.

Dovolite, da za konec izrazim vsem prisrčno dobrodošlico in kar se da prijetno počutje na današnjem praznovanju v železarskih Storah.

Še dolgo v noč so se razlegali veseli zvoki in pesmi iz osnovne šole. Nekateri so nadaljevali celo na ulicah. Saj jim ni nihče zameril, imeli so svoj praznik, praznik občine Celje!

(Gradivo in slike zbrali in objavili: Kavka Franc, Kragelj Jože in Ščurek Božidar)

Srečanje borcev in mladine

Lep sončen dan. Sobota je, 23. julija 1983. Pri Domu železarjev na Teharjah je že od ranih jutranjih ur živahno. Še to in ono je potrebno postoriti, da bo slavnostni prostor za sprejem borcev NOB in mladine SOZD Slovenskih železarn naređ.

Že kmalu po deveti uri so prišli posamezniki. Tem prvim so sledile že skupinice, da bi se potem zlele v povorko s harmonikarjem in prapori na čelu na prireditveni prostor. Svečano je bilo, da je kaj. Gorenjec pozdravlja Štajerca, Štajerc Korošca, pa še kakšna »ljubljska srajca« je vmes. Svečano okrašen slavnostni prostor, na prsih rdeč nagelj s trobojnico in znakom XI. srečanja, povsod veselo razpoloženje, takšen je bil uvod v svečani praznik borcev in mladine.

Točno ob 11.30 uri je s himno »Hej, Slovani« pihalni orkester Štorskimi železarjev označil pričetek slavnosti.

Uvodni govor in pozdrav zbrani množici je imel tov. Starc Milko, član odbora aktiva ZB NOV Štore.

Tovariši in tovarišice, dragi borci NOV Jugoslavije, draga mladina in gostje!

V imenu aktiva ZB NOV Železarne Štore in odbora aktiva ZB SOZD Slovenskih železarn vas iskreno pozdravljam z željo, da bi to naše XI. tradicionalno srečanje potekalo tako, kot smo si želeli, ob vedrem in pristrnem razpoloženju.

Dovolite mi, da pozdravim prisotne goste, ki so se odzvali našemu železarskemu pozivu.

Preden spregovorim nekaj misli o današnjem srečanju borcev Slovenskih železarn in predelovalcev, predlagam, da z eno-minutnim molkom počastimo spomin na vse umrle borce naše velike železarske skupnosti v času med X. in XI. srečanjem ter posebej še spomin na umrlega prvega komandanta slovenske partizanske vojske, narodnega heroja Franca Leškoška-Luko.

Slava jim!

S ponosom lahko ugotovljamo, da smo borci NOV še vedno v prvih vrstah aktivni soustvarjalci naše samoupravne socialistične družbe, da še vedno in nenehno stopamo prvi na barikadah družbenega razvoja.

Kljub letom, ki nas bremenijo, se naše delo odraža na vseh področjih družbenega dogajanja. Prisotni smo skratka povsod, tako v Zvezi komunistov, v SZDL ter zlasti v krajevni samoupravni in končno v naši organizaciji ZB, ki še danes predstavlja vzor enotnosti, požrtvovalnosti in zlasti tovarištva, katerega danes marsikje pogrešamo.

Prav bi bilo, da smo sedaj zopet še bolj agresivni, bolj aktivni in uspešni, tako kot v času NOV.

Naloga in delo, ki nam jih nalaga naša organizacija in zlasti Zveza komunistov, niso nič drugega kot nadaljevanje onega, kar smo počeli v letih 1941–1945, to je za časa naše veličastne revolucije, za časa neizprosne borbe proti fašizmu in nacizmu. To je zlasti danes pomembno, ker se pojavljajo še vedno razne iredentistične in fašistične težnje pri nas in v svetu.

Prav zato moramo biti mi, borci, nosilci idej revolucije in našega programa na vsakem koraku in ob vsakem času, in to z isto vnemo, zagnanostjo, doslednostjo ter revolucionarnostjo, kot za časa oboroženega upora proti okupatorju.

Tudi letos smo se zbrali borci in borke ter mladina slovenskih železarn tu na Teharjah z namenom, da obudimo spomine na slavne dni naše NOB, da poglobimo prijateljstvo in se tovariško med seboj še bolj povežemo.

Naše XI. srečanje sovпада letos s praznovanjem pomembnih zgodovinskih dogodkov naše revolucije. Letos namreč mineva 40 let od legendarne IV. in V. sovražnikove ofenzive oziroma od bitk na Neretvi in Sutjeski.

Bitke za ranjence, kot tudi čestokrat omenjamo, so trajale z manjšimi prekinjavami domala 5 mesecev, do sredine junija 1943. leta.

Sutjeska in Neretva pripovedujeta svoje zgodbe, povesti o nadčloveških naporih prekaljenih borcev, ki so se bojevali zoper desetkratno sovražnikovo premoč.

Na Sutjeski in Neretvi je zmagal duh svobodoljubne težnje. Zato bolj ko se odmika čas, vse bolj očitno postaja, kako veliki in trajni so nauki in sporočila teh bitk, ki sta bili in ostajata svetla kažipot in navdih za vsa naša prihodnja dejanja in naše zmage.

Tudi na Slovenskem ni bilo nič drugače; tu, na slovenskih tleh so pred 40. leti nastajale brigade in divizije, zlasti po italijanski kapitulaciji; tako beležimo nastanek 15., 18., 14., 30. ter 31. divizije NOV ter na Štajerskem nastanek prve brigade Slavka Šlandra.

Kako bi mogli pozabiti prelepe septembrske dneve leta 1943, dneve Goriške fronte, ko je primorsko ljudstvo vzkopelo, vstalo kot en moč proti fašizmu, proti okupatorju in pokazalo pri tem ves partizanizem in pripadnost matični domovini in Slovenstvu. Nič drugače ni bilo drugje v naši ožji domovini, na Dolenjskem, Gorenjskem, Štajerskem in Koroškem.

In končno vrhunec teh dogodkov: v tem letu beležimo II. zasedanje AVNOJ v Jajcu z zgodovinskimi sklepi o prključitvi Slovenskega Primorja k matični domovini in sklepu o imenovanju tov. Tita za maršala Jugoslavije.

Se bi lahko nanizali pomembne dogodke, ki so se odvijali v letu 1943, to je pred 40. leti, širom naše domovine; zato mnogi zgodovinarji imenujejo to leto »partizansko leto«.

Kljub velikim uspehom naše NOB v letu 1943 je trajala vojna, ki jo je bila antifašistična koalicija, še pol-drugo leto, dokler ni utihnila zadnja puška v drugi svetovni vojni prav na slovenskih tleh dne 15. maja leta 1945.

Ko se ozremo nazaj v najbolj strahotno obdobje terorja, ubijanja in grozot nacizma in fašizma nad Slovenskim narodom in na tisoče žrtev, smo preživeli borci lahko ponosni na svoj delež pri osvobajanju naše ožje domovine, naše Slovenije, ki se je v svoji tisočletni zgodovini prvokrat borila za svoje ozemlje, svobodo in obstanek, za svobodno bodočnost prihodnjih generacij.

Z narodnoosvobodilno borbo smo Slovenci prvokrat stopili v družbo evropskih narodov kot suveren in enakopraven narod, ki si je skupaj z drugimi jugoslovanskimi narodi sam priboril svojo svobodo in sam odloča o svoji bodočnosti.

Kljub vsemu temu se danes večkrat sliši na raznih sestankih, da se po **partizansko** ne da več delati in misliti. Skratka **partizansčina** dobiva večkrat s strani posameznikov odbijajoč prizvok, da po partizansko ne gre, ker gre pač za stabilizacijo.

Takim »mislecem« bi danes povedali, da ni tako, kot oni mislijo; pač pa je znalo partizanstvo sredi vojne, bojev in revolucije razviti dobro kurirsko dejavnost in dobro delujoče radijske in druge postaje, znalo je organizirati politično delo na terenu z ustanavljanjem odborov OF, imelo je skrbno in dobro pripravljene bolnišnice, skladišča, nadalje je znalo dobro organizirati pravično in pravilno preskrbo, obdelovati polja na osvobojenem teritoriju, znalo je izdajati svoj tisk, denar in končno skrbeti za šolanje otrok in podobno.

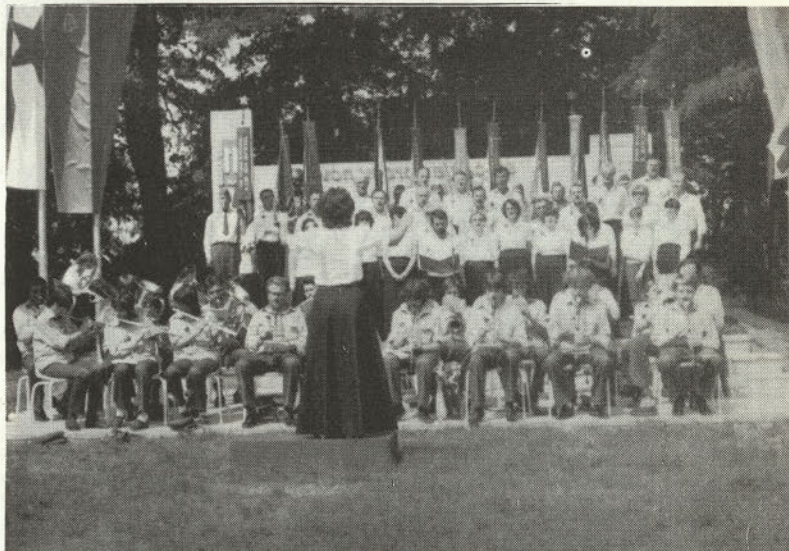
Ceprav je bilo silno težko, je to partizanstvo delovalo brezhibno, predano in nesebično, da ni bilo treba postopati proti raznim špekulantom, izkoriščevalcem, marveč samo proti domačim izdajalcem, kvizlingom in tujim plačancem.

Vse to je bilo partizanstvo, ki je kljub vojni vihri delovalo in se razvijalo na moč ljudsko in demokratično. Koliko bi se lahko naučili o delu in visoki morali, če bi pogledali v kakšno partizansko delavnico ali bolnico!

Danes v tej naši stabilizaciji bi bilo prav, če bi se pogosteje spominjali, kako so živeli in delali partizani. Ne zato, da bi danes delali enako, ker je to nemogoče, ker se je svet s svojo tehniko in tehnologijo, potrebami in zahtevami obrnil naprej. Ampak, da bi delali in se ravnali še naprej s partizansko moralno, zagnanostjo in čistostjo.

Mi, borci NOB, smo ponosni na prehojeno pot tako v času vojne, kot tudi v povojnem obdobju; zato doseženi rezultati v revoluciji in dogajanja nasploh niso samo stvar tistih, ki so njihovi tvorci in udeleženci, pač pa se zavzemamo, da postanejo konkretni nosilci tradicije in idealov NOB, kot že večkrat poudarjeno, predvsem naša mladina.

Naj živi naša socialistična samoupravna domovina! Naj živi bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov in narodnosti!

Pogled na tribuno (foto Ščurek DLT)

Zastavonoše aktivov ZB NOV (foto Ščurek DLT)

Zbrane je pozdravil Burnik Dušan, predsednik KPO Železarne Štore in dejal:

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI, BORCI. ŽELEZARJI!

Nadaljujemo z že tradicionalnimi tovariškimi srečanji borcev in mladine SOZD Slovenskih železarn. S srečanji in priložnostmi, ki morajo pomeniti osveščanje naše zavesti in spoznanj, kje smo v današnjem življenjskem, političnem in ekonomskem trenutku; kakšne naloge nas čakajo, kakšne so naše moči in sposobnosti, ki jih bomo potrebovali.

(Nadaljevanje na 13. strani)

(Nadaljevanje z 12. strani)

Živimo v zelo razgibanem in vznemirljivem času. V zapletenem političnem in gospodarskem trenutku današnjega dne smo priča krvavim spopadom, vojnim grozotam vsak dan na različnih koncih sveta. Terorizem in druge nerazumljive grozote hromijo napredni razredni boj in razvoj delavskega gibanja in sadove ustvarjalnega dela delavcev po vsem svetu.

Pri nas, v Jugoslaviji, se srečujemo na tovariških srečanjih, praznujemo jubileje in zgodovinske obletnice v eni največjih vrednot naše stvarnosti, to je v miru, v pogojih razvoja sistema socialističnega samoupravljanja. Prav te vrednote našega trenutka so tiste, ki se jih moramo zavedati z vsem spoznanjem globine resnice, zavedati tudi v naših in svetovnih zaostrenih gospodarskih razmerah.

Vsako srečanje, delovni sestanek ali praznovanje jubileja mora biti priložnost, da se spomnimo na prehojeno pot zadnjih desetletij, na rezultate, ki smo jih dosegli pod Titovim vodstvom, istočasno pa je to priložnost tudi za ugotavljanje naših napak, problemov, s katerimi se srečujemo in nalog, ki jih moramo uresničiti v prihodnjem obdobju.

V Jugoslaviji smo v letih po osvoboditvi ustvarili velike vrednote družbenega in osebnega standarda ter premoženja. V zadnjih desetletjih, še posebej zadnjih dvajsetih letih, so zrastle številne nove tovarne, razvila so se nova naselja in mesta z opremljeno komunalno infrastrukturo, z novimi objekti družbenega standarda. Prelepo bi bilo, ko bi lahko ugotovili, da je dinamičen razvoj zadnjih dveh desetletij in vidni rezultati tega razvoja sad rezultatov samo našega dela. Na žalost je v preveliki meri to rezultat tuje akumulacije, tujega kapitala, ki smo si ga sposojali velikokrat z neodgovornim obnašanjem v preteklih letih. Zlasti je bilo to prisotno še v obdobju zadnjih petih let, ko je bilo v naši državi največje najemanje tujih denarnih kreditov. Nekaj je temu botrovala skokovita podražitev nafte in visoke obresti in dolarske kredite, ki so še v večji meri razširile prepad med razvitimi in nerazvitimi deželami v svetu. Velika odgovornost pa je bila v nas samih, predvsem pri prevelikem uvozu investicijske opreme, zlasti tiste, ki ne daje pričakovanih rezultatov. Veliko smo imeli v naši državi nepremišljenih odločitev, imamo številne moderne proizvodne obrate, kjer tuja sodobna oprema sploh ni stekla v proizvodnem procesu. Rezultat našega takšnega ali drugačnega obnašanja so strahotni tuji dolгови, ki so tu. Potrebno jih bo vse do zadnjega odplačati. Breme tega bomo čutili v stabilizacijskih naporih še vrsto let.

Zato je v tem trenutku, v letošnjem letu, najpomembnejše vprašanje, kako smo pripravljene, kako smo sposobni bremena sedanjega časa, še zlasti v tako zelo zapleteni mednarodni blagovni menjavi, uspešno reševati. Zavedati se je treba, da so v razvitem svetu milijoni, desetine milijonov delavcev nezaposlenih, da je prisotna težka svetovna gospodarska kriza. Število nezaposlenih v svetu dosega najvišje številke v zadnjih petdesetih letih in povzroča tudi za naše pogoje dela veliko težje naloge v prodoru našega izvoza na konvertibilno področje.

Delavski razred Jugoslavije je bil sposoben v naši bogati in zahtevni zgodovini obvladovati številne težke trenutke; zato se moramo resno in odgovorno zavedati, da na osnovi bogastva, doseženega do danes iz ustvarjalnega dela delavskega razreda, sposobnosti za razrešitev najdemo v nas samih, v našem ustvarjalnem in boljšem delu, v odgovornejšem obnašanju do dela, večjem pretehanju za vsako pomembnejšo investicijsko in drugo poslovno odločitev. Več se moramo pogovarjati z delavci in občani sploh v največji širini o naši problematiki, o možnostih porabe na vseh ravneh v odvisnosti od resničnih rezultatov našega dela, večji produktivnosti dela z vso odgovornostjo do produktivnega zaposlovanja mlade strokovno usposobljene generacije.

V zadnjih mesecih smo bili priča zahtevnim razgovorom, ko je širok finančni in poslovni svet proučeval naše stanje in naše plačilne obveznosti. Konec junija in v začetku julija meseca so republiške in zvezna skupščina obravnavale prvi paket ukrepov, ki vsebuje predvsem intervencijske zakone na področju deviznega poslovanja. Nekoliko nerazumljivo je, da smo opravili te seje v zaprtih zaupnih oblikah, ko moramo vendar pred celotnim delavskim razredom razgrniti in jasno opredeliti vso resnost in odgovornost našega obnašanja, dela in skupnega reševanja problemov. V vsej širini zborov delavcev, na sestankih, plenumih družbeno političnih organizacij, zborih skupščin mora teči razprava in oblikovanje predlogov ter obnašanja v konkretnem reševanju tekočih nalog. Rešitve morajo biti konkretne, jasne. Še veliko preveč govorimo, pišemo in sprejemamo sicer pravilna stališča in sklepe, ki pa jih v praksi ne ali prepočasno uresničujemo.

Zvezni družbeni sveti so izdelali številne dokumente s sklepnim delom dolgoročnega programa ekonomske stabilizacije. Usmeritve so jasno podane – potrebno jih je uresničevati z vso odgovornostjo. Vsa stabilizacija, naš družbeni in osebni življenjski standard, so v prvi vrsti odvisni od nemotene proizvodnje, od količinsko in kvalitativno povečevanja obsega blagovne proizvodnje, ki jo bo mogoče v večji meri tudi izvoziti na konvertibilno področje. Zato je treba vse napore podrediti tej osnovni zahtevi današnjega časa, v bitki za delo, za neprekinjen in produktiven delovni proces. V tem procesu potrebujemo široko angažiranje delavcev, samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij. Uspeh je odvisen od vseh, ne samo od nekaterih sredin.

Se na eno področje moramo opozoriti, s katerim se že nekaj časa resno ukvarjamo in ki pomeni razvrednotenje rezultatov dela delavskega razreda. To je inflacija, neobvladovani porast cen, ki pomeni najslabši del uresničevanja naše stabilizacijske politike. Skokovito podraževanje življenjskih stroškov, vsakodnevno razvrednotenje dinarja – vrednosti našega dela – povzroča že resne socialne in politične probleme. Spopad s to problematiko mora pomeniti našo glavno zadolžitev v krepitvi odločanja delavcev, delegatskega sistema, samoupravnih organov. Odločanje mora biti dosledno in odgovorno v celotni verigi reprodukcije, odgovorno tudi takrat, ko gre za povečevanje cen proizvodov, ki jih mi ustvarjamo.

TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!

Delavci Slovenskih železarn smo le en člen, a pomemben člen v verigi celotne družbene aktivnosti za stabilizacijo našega gospodarstva in celotnih družbeno-ekonomskih odnosov. Ustvarjamo proizvode, ki pomenijo delo tisočim, deset tisočim delavcem v reprodukcijski verigi predelave jekla. Zato se moramo še toliko bolj zavedati odgovornosti z zavestjo, da je vendarle vprašanje stabilizacijskih ukrepov (doseganje rezultatov družbenega in osebnega standarda) odvisno od nas samih. Odvisno od tega, kako bomo obvladovali nov položaj v situaciji, ki bo nesporoma osebni standard še nazadoval, in to do tiste stopnje, ki bo resnično pome-

nila možnost porabe v odvisnosti od ustvarjenih rezultatov dela, istočasno pa bo to pomenilo tudi položaj veliko bolj zaostrenih socialno-političnih problemov. To pa pomeni potrebno bitko za obvladovanje osnovnih elementov poslovanja – od materialnih stroškov poslovanja, ki sicer z visokimi rastmi cen vstopnih materialov, dvigajočimi se obrestmi – torej stroških kapitala, raznih prispevkov in dajatev, ki se bodo tudi morali zmanjševati, pomeni zmanjševanje manevrskega prostora. Vendar je v potroških materiala, trošenju energije in dobrem organiziranju celotnega proizvodnega procesa še veliko rezerv in možnosti, na katere imamo delavci v Slovenskih železarnah precejšnje vplive. Prav boljši rezultati v tej bitki nam bodo krojili razpoložljiva sredstva za osebno nagrajevanje, ki mora biti za naše pogoje primerno vložnim delovnim naporom.

V celotni zgodovini slovenskih železarn in jugoslovanskih narodov smo priča nenehni borbi za obstoj. Trdoživost naših narodov, herojska borba med NOB, kjer ste tudi vi, tovarišice in tovariši borci, dokazovali naše moči in sposobnosti, so tisti temelji in dokazi, da zmoremo ogromno. Danes ne gre za vojno stanje; živimo, delamo in ustvarjamo v miru. Prepričani smo, da bomo iz potrebnih naporov današnjega trenutka in bodočih zahtevnih let izšli z zmago.

Zmago bomo dosegli, če bomo v resnici spoštovali in uresničevali Titove besede: »Čimprej in čim več od besed k dejanjem.«

Vsem udeležencem današnjega tovariškega srečanja borcev in mladine SOZD Slovenskih železarn želimo v imenu štorskih železarjev, kot gostiteljev letošnjega srečanja, dobro počutje in prijetna doživetja.

PODELITEV PLAKET PREŠERNOVE BRIGADE

SOZD Slovenske železarne je v letošnjem letu prevzela pokroviteljstvo nad VII. slovensko narodnoosvobodilno udarno brigado Franceta Prešerna, ki je bila ustanovljena 12. julija 1943.

Ob letošnjem jubileju, 40-letnici ustanovitve brigade, je odbor skupnosti te brigade sklenil podeliti priznanja delovnim organizacijam SOZD Slovenske železarne. Na srečanju borcev NOV in mladine SOZD SZ na Teharjah je ta priznanja podelil tov. IGOR JAVOR-ŽAN, prvi komandant te brigade.

Ob podelitvi je opisal prehojeno pot te brigade in posebej poudaril, da je v njenih vrstah bilo veliko železarjev in rudarjev. Od 1200 živčih borcev je kar 130 železarjev. »Prevzem pokroviteljstva nad našo brigado pomeni nadaljevanje stkanih vezi iz NOB, kjer so železarji dali pomemben delež.« Poudaril je pomen današnjega srečanja in dejal, da moramo vsi borci v sedanjih trenutkih težav biti v prvih vrstah za odpravo vseh nepravilnosti in hotenj tistih, ki se z našo in Titovo potjo ne strinjajo. Ne smemo dovoliti nikomur, da bi skrenili z začrtane smeri.

Sledila je podelitev priznanj.

V kulturnem programu so sodelovali Mešani pevski zbor Železar, recitatorji AG Železar in pihalni orkester Storski železarji.

Po zaključku svečanega dela srečanja borcev in mladine smo med udeleženci poiskali nekaj tovarišev, da bi z njimi pokramljali o tem, od kod so, od kdaj in kje so partizani, da nam opišejo doživljanje iz NOB in kaj jim ta srečanja pomenijo po toliko letih po osvoboditvi. Naključje je botrovalo, da smo med njimi izbrali kar tri bolničarje. S tem smo se nehote priključili 40-letnici praznovanja bitke za ranjence na Neretvi. Dva izmed naših sogovornikov sta tudi nosilca prapora – zastavonoše.

Preberimo, kaj so dejali.

ANGEL KUSTERLE-LUKA je bil partizan Prešernove brigade. Je Jeseničan. Partizaniti je začel v Bohinjskem odredu, nato pa do konca vojne v Prešernovi brigadi.

Takole pravi: »Spomini, ki so se mi iz partizanstva vtisnili, so nepozabni; tudi lepi, pa vendarle včasih težki. Od mnogih žalostnih, pa tudi veselih spominov, mi je neizbrisno zapisan, spomin na čas, ko smo selili bolnico Franjo v času hude sovražnikove ofenzive, ko so se Nemci že umikali proti propadajočemu rajhu. Bil sem bolničar. Grozila je izdaja in odkritje bolnice Franje, sicer dobro skrite in maskirane, varne partizanske bolnice. Lažji ranjenci in osebje smo se premaknili proti Bovcu; težke, nepremakljive ranjence pa skrili, saj jih ni bilo mogoče evakuirati. Ta drama, ta dogodek, zapustitev težkih ranjencev, je nepozabna. Vendarle se je vse srečno končalo.

Srečanje borcev slovenskih železarjev je lep, prisrčen in nepozaben trenutek, ko se srečamo stari, še preživeli borci. Lepo je tudi to, da je med nami mladina, naša nada in bodočnost.«

Nekdanji borec, partizan, sedaj upokojenec Železarne Ravne, **EDO KLEP-RIGO** je partizanalil v Lackovem odredu, najprej kot mladinec ilegalec, nato pa v Serčerjevi brigadi vse do konca osvoboditve.

Ni veliko premišljeval. Spominov na tiste partizanske čase ima veliko, a vendar za kratek pogovor pove tole: »Lepi so, čeprav tudi žalostni spomini na tiste vojne čase, ko smo se morali za svoj obstoj, za svoje življenje, boriti proti sovražniku. Nam, štajerskim partizanom, je bilo še posebej težko, ker je okupator trdil, da je to nemška dežela in s svojo močno propagando in terorjem nad slovenskim življenjem hotel to tudi dokazati. Partizanalil sem na področju Dravograda, na Duhu, na Ostrem vrhu, okoli Radvanj in drugod. Na teh terenih je Lackov odred bil ostre in težke boje.

Intervju z borcem Škofjeloškega odreda, Filipom Kemperle (foto Ščurek DLT)

Intervju z borcem »Štirinajste« Matijom Anzeljcem (foto Ščurek DLT)

(Nadaljevanje na 14. strani)

Srečanje invalidov Slovenskih železarn

Kot že nekaj let doslej, je bilo tudi letos organizirano zborovanje delovnih invalidov slovenskih železarn Jesenic, Raven in Štor ter kooperantov Žične iz Celja, Verige iz Lesc, Kroke in Metalurškega inštituta iz Ljubljane. Gostitelj 6. srečanja invalidov je bil tokrat aktiv iz železarne Ravne na Koroškem. Program srečanja 16. julija 1983 je bil takšen: ob 9. uri zbor vseh aktivov pred Domom železarjev na Čečovju, nato malica, zatem ogled kulturnih znamenitosti Mežiške doline ter športna tekmovanja v šahu, kegljanju in streljanju z zračno puško. Ob 13. uri je bila osrednja prireditev na Ivarčkem jezeru, in sicer govor in kulturni program ter razglasitev športnih rezultatov. Sledil je družabni del srečanja vse do 20. ure, ko naj bi bilo konec proslavljanja.

Aktiv invalidov Železarne Štore s 104 udeleženci sta v soboto, 16. julija, odpeljala ob 7. uri kar dva zletnikova avtobusa izpred železniške postaje. Glavni vodja je bila, kot vedno, Marija Lamut, sekretarka aktiva, njen namestnik pa Srečko Jenžekovič, ki je svojo nalogo kar dobro opravljal. Porazdelila sta spominske značke in bloke za hrano med udeležence in odpeljali smo se proti Titovemu Velenju in Slovenj Gradcu. Vreme je bilo prekrasno, sončno in za jutranjo uro že skoraj prevročje. Nastopila je žeja in morali smo se v Slovenj Gradcu ustaviti pri gostilni Murko, da smo si privezali dušo, kot temu rečemo Slovenci.

Zatem smo spet brzeli po prelepi zeleni Mislinjski dolini, poraščeni z bujnimi poljščinami, pšenico in koruzo ter okrog in okrog obrobjeno z zelenimi gozdovi. Pred Dravogradom smo zavili na levo proti železarskim Ravnam in ob 9. uri, kot

(Nadaljevanje s 13. strani)

Verjetno se mi je najbolj vtisnil v spomin boj na Ostrem vrhu, ko smo napadli Nemce. Čeprav smo bili šibkejši, smo z moralo, da smo na naši zemlji, napadli sovražnika in mu zadali precejšnje izgube. Bolj kot sovražnikov poraz je bila vredna moralna zmaga nas, partizanov, slovenskemu ljudstvu, da smo tu, da se borimo in ne pustimo podjarmljenja.

Srečanje mi veliko pomeni. Res sem že upokojem, sem pa vesel, da se nekdanji borci snidemo, pokramljamo o preteklosti in prenašamo to na mladino. Kljub letom se med mladimi počutim mlad.«

MATIJA ANZELJC-BOGDAN je upokojenec Železarne Štore. Kdo ga ne pozna! Petega maja 1942. leta je začel partizaniti. Bil je kurir komandanta Šercerjeve brigade. S hrabrostjo je napredoval do namestnika komandirja čete. Štirikrat je bil ranjen. Odlikovanja za hrabrost, požrtvovalnost in za zasluge so mu spomini na tiste težke čase, na vojevanje za svobodo.

»Spominov je veliko, so nepozabni. Na primer drame s Paškega Kozjaka ni mogoče pozabiti. S Štirinajsto smo se prebijali s Paškega Kozjaka na Pohorje. Bil sem namestnik komandirja čete. Štela je, mislim, 56 borcev. Morali smo prebiti sovražnikov obroč in v hudi borbi smo tudi uspeli, a ostalo nas je samo šest. In od teh šestih smo bili štirje ranjeni. To je bilo v letu 1944. Mislim, da je enkratno doživetje srečanje bivših borcev, saj nas je večji del že v pokoju. Lepo je, da je med nami naša mladina, naša bodočnost. Na takih srečanjih se veliko pogovarjamo in obujamo spomine na tiste težke, a vendar nepozabne čase.«

TOFANT FRANC, upokojenec Železarne Štore, je že leta 1940 sodeloval v ilegali s Petrom Stantetom-Skalo. Bil je zaprt v Starem piskru v Celju, nato nasilno mobiliziran v nemško vojsko, od koder je dezertiral v Romuniji v Internacionalno brigado. Ta brigada je sodelovala v zaključnih operacijah za osvoboditev Beograda.

Kot bolničar je bil razporejen v bolnici Banja Rosanda v Petrovaradinu. Čeprav ni neposredno sodeloval v borbah, je vendarle z reševanjem življenj in nudenju pomoči ranjenim in poškodovanim prenašal vse grozote II. svetovne vojne.

V spominu nu je še vedno »prozivka« v Starem piskru v Celju, ko so izbirali zapornike za streljanje v Mariboru in za transport v taborišče Dachau. Vsakokratna »prozivka« je bila, ali sem sedaj na vrsti jaz?

Najbolj srečen dan zanj je bil meseca julija 1945. leta, ko je od doma dobil sporočilo, da se je brat vrnil živ iz taborišča Dachau.

Tradicionalna srečanja borcev Slovenskih železarn so zanj prireditve, na katerih se borci in mladina zblížujejo in nadaljujejo tradicije NOB.

KEMPERLE FILIP z Jesenic je bil od leta 1944 v Pokljuški minerski četi Cankarjevega bataljona, nato pa v Škofjeloškem odredu. Bil je miner. Po dvomesečnem podoficirskem vzgoji v Trnovskem gozdu je postal minerski instruktor in tako sodeloval pri vzgoji partizanskega minerskega kadra, kot tudi pri neposrednih minerskih akcijah.

Dvoje dogodkov mu je ostalo predvsem v spominu, čeprav jih je bilo sicer veliko. S soborcem sta ob napadu Čerkezov prečkala čistino. Rafal iz strojnice bi ga dobesedno preresetal čez pas, vendar so vse krogle, pet jih je bilo, ostale v odeji, ki jo je nosil preko ramen. Ena od krogel pa ga je oplazila ob desnem očesu.

V Čepovanu je na straži občudoval prizor, ko so bo luninem siju zavezniška letala metala s padali pomoč partizanom, kar je bil zanj poseben občutek radosti, ki se ne da opisati. Vesel je vsakoletnega srečanja, čeprav je borcev vsako leto manj. »Kljub temu nas je še vedno toliko, da nadaljujemo tradicijo NOB in jo prenašamo na mlajši rod,« je rekel bo koncu.

PRETNAR ANTON je bil zadnji med našimi sogovorniki. Z Jesenic je. Težko so mu šle besede iz ust, vseeno pa smo zvedeli, da je partizanil pod Stolom na Gorenjskem v Gorenjskem odredu. Bil je bolničar v tajni bolnici 3 x 7a. Povedal je, da je v II. svetovni vojni izgubil tri brate, od katerih sta dva padla v partizanih, eden pa je bil ustreljen kot talec.

Srečanja borcev so zanj najsvečanejši trenutki in doživetja. »Ker smo že v letih, naj naše dejanja prevzamejo mlajši; na njih leži prihodnost,« pravi.

(Gradivo s srečanja borcev SOZD Slovenske železarne zbrali in pripravili Kavka Franc, Renčelj Vlado in Ščurek Božidar)

je bilo predvideno, že prispeli do Doma železarjev na Čečovje. Tam nas je pričakal gostitelj z godbo na pihala in nas pospremil ob igranju koračnice v veliko dvorano, kjer so nam prijazne natararice postregle z odlično malico, in to celo po naročilu.

Po malici nas je prevzel vodič prireditelja in nas popeljal po Mežiški dolini ter nam pripovedoval o znamenitostih kraja, zlasti pa o hitrem vzponu železarstva po osvoboditvi na Koroškem. Bilo ga je zanimivo poslušati, saj je pripovedoval zbrano in tudi smešno. V vasi Poljana smo se ustavili pred marmornatim spomenikom, ki ponazarja konec druge svetovne vojne na 14. maja 1945. leta za Jugoslavijo. O tem velikem zgodovinskem dogodku nam je govoril predstavnik ZZB – NOV tov. Florjančič, ki je med drugim dejal: »V tem kraju se je po ogorčenih bojih, ki so pretresali ozračje kar nekaj dni in noči skupaj, predalo naši partizanski vojski, 4. armadi in legendarni 14. diviziji NOV, katerim je tedaj poveljeval slavni komandant general Kosta Nađ, nad 15000 nemških vojakov in domačih izdajalcev, četnikov, ustašev, nedičevcev in slovenskih belogardistov. Med njimi je bil ujet tudi nemški zloglasni feldmaršal von Lerh, glavni komandant nemških sil za južni Balkan. S tem zajetjem velikega generala je bilo tudi konec druge svetovne vojne za nas Korošce in globoko smo si oddahnili,« je poudaril govornik in spregovoril še nekaj o sedanji stabilizaciji in drugih gospodarskih zaostritvah, česar se mora pač dotakniti vsak govornik v Jugoslaviji.

Po končanem govoru in ogledu tega zgodovinskega kraja iz NOV, ki leži v sredi zelenih smrekovih gozdov, tik pod državno mejo z Avstrijo, smo se odpravili v Kotlje, v Rimski vrelec, rojstno hišo Prežihovega Voranca, kjer nam je vodič opisal življenje in pisateljsko pot tega koroškega velikana. Med potjo smo se seznanili še s Kefrovim mlinom v Dulji, kjer sta bila pred vojno 2. in 3. kongres SKOJ, katerima je prisostvoval tudi tov. Tito.

Zatem smo krenili na prireditveni prostor, k Ivarčkem jezeru, k nepopisnemu čaru lepote, utesnjenem med Zelenbergom, Strojno in skalnato Uršljo goro, visoko 1696 metrov. Na tem mikavnem jezeru, kjer je sicer uradno prepovedano kopanje in se vsak kopa le na svojo odgovornost, preživljajo ravenski železarji svoj prosti čas, se rekreirajo in se bavijo s športom, saj imajo na voljo številne športne objekte na robu gozda: od namiznega tenisa do balinanja in drugih objektov. Železarna je zares poskrbela za svoje delovne ljudi in morali bi jo posnemati vsi tisti kolektivi, ki tega še nimajo. Železarji svoj prosti čas preživljajo tudi drugače: v vikendih ob jezeru, zgrajenih čisto provizorično in v njih si lahko vsak sam pripravlja jedi na žaru ali kako drugače, le počistiti mora za seboj, vse drugo pa je brezplačno.

Ob 13. uri se je pričela osrednja proslava: najprej govor, ki ga je izčrpno podal inž. Franc Černe, težek invalid, priklenjen na voziček. Govornik je obširno pojasnil pravice delovnih invalidov, ki jih prinaša nov zakon, pa tudi dolžnosti invalidov do dela v sedanjih gospodarskih težavah. Zelo kritično se je dotaknil problema naraščanja invalidov ob delu, saj je teh v SZ že prek 1100 in to število že krepko presega jugoslovansko normo. Kako jih zaposliti, ko pa ni na voljo takšnih delovnih mest, ki bi odgovarjala invalidom? »Moramo nekaj ukreniti, da se bo invalidnost zmanjšala,« je poudaril govornik in pozval prisotne, naj vsak pripomore k temu, da se bo invalidnost zares zmanjšala v delovnih kolektivih.

Po končanem govoru so objavili rezultate tekmovanj, na katere smo že vsi nestrpno čakali. Proti pričakovanju so skoraj vsa prva mesta osvojili domačini – Ravenčani, razen v šahu, kjer je bil aktiv Železarne Štore prvi, in v namiznem tenisu, v katerem so jih prehiteli Jeseničani. Objava po zbranih točkah je bila naslednja: 1. aktiv Ravne – 11 točk, 2. aktiv Štore – 10 točk, 3. aktiv Jesenice in kot 4. Veriga iz Lesc. Tako je veliki prehodni pokal, za katerega se vsako leto potegujejo vse tekmovalne ekipe, romal iz Štor, od dosedanjega enoletnega imetnika, v Ravne oziroma postal je prehodna last domačinov. Nič zato, saj ga bomo drugo leto zagotovo priborili nazaj,« je tolažil Ciril Lubej svoje tekmovalce, malo razočarane nad izgubo pokala, čeprav so osvojili druga obličja, šahisti pa tudi pokal kot trajno last. No, na koncu se je vse uredilo in poglelo, saj je vendarle šlo za invalide iz Slovenskih železarn.

Za podelitvijo odlikovanj športnikom se je pričela prosta zabava in mladi muzikanti so do konca razneli prav vse prisotne in skoraj vsi so zaplesali. Ob dobri kapljici so se razvezali še jeziki in imeli smo si veliko povedati: Storovčani Jeseničanom, Ravenčani Verigi in obratno, skratka čez 500 invalidov se je veselilo in preživelo lep, sončen dan v naravi čisto brezskrbno in v popolnem enakopravju, brez kakršnihkoli predsodkov. »Zares enkratno doživetje,« je nekdo dejal in pripomnil, da je vse prehitel minil dan ob tem prelepem Ivarčkem jezeru na zelenem Koroškem in med vlnudnimi domačini, gostitelji invalidov 1983.

»Drugo leto pa na svidenje na partizanski Mežaklji,« so za nami klicali Jeseničani, ki bodo gostitelji 7. srečanja invalidov Slovenskih železarn. Enako smo si rekli tudi v Štorah, ko smo se poslavljali od naše vodje Marice, ki je prav po materinsko skrbela za dobro počutje vsakega in ni pustila, da bi bil katerikoli varovanec za karkoli prikrajšan.

Janez Tajnikar

Vogljajni vlada carica

Ribiški »bogovi« so tudi letos 25. junija na Slivniškemu jezeru izbirali carja ribiške družine Vogljajna Štore. Tokrat so se po triurnem prerekanju odločili za carico. Ribičinji Vengust Mariji so na trnek obesili zajetnega krapa, mi pa smo jo okronali s krono in žezlom, da vlada nam in ribam do naslednjega leta. Seveda smo ji ob tej priliki tudi vsi čestitali, le naš gospodar Ivan se je bolj kislo držal, ker mu bo sedaj tudi za vodo vladala žena.

MŠ – RD VOGLAJNA

Šport, šport, šport

Besedica, dve o nogometu

Dosedanja dogajanja na področju nogometne dejavnosti v Storah nasploh so pokazala, to lahko prav zdaj, v času počitnic oziroma dopustov že z gotovostjo trdimo, da je štorski nogomet vendarle zaživel. Lahko bi pri tem zapisal tudi kaj o objektivnih in subjektivnih težavah v sekciji, katerih se sicer jasno zavedamo, toda naš pogled je uperjen k jesenskim nalogam in ciljem. Omenjene slabosti bomo prav gotovo premostili; prvi tovrsten ukrep je nedvomno že storjen z novimi imenovanji v odbor sekcije, ki se je odločil okrepiti, da bo tako kos zastavljenim nalogam. Torej, odpiramo vrata novim kadrom, ki jih takšno delo veseli. Omahljivce pa vnaprej odklanjamo.

Cemu tolikšen pomen vsemu temu? Štorski športni javnosti je več ali manj že znano, da nameravamo, kot to vele-va naš program dela, prijaviti za tekmo- vanje v celjsko podzvezno ligo naše člansko moštvo. Tekmovanje v ligi bo predvidoma steklo jeseni. Kakšno ka- kovost in uspeh bo štorsko moštvo do- seglo v tej konkurenci, ni zgolj vpraša- nje igralnega kadra, temveč bo v enaki meri odvisno od prizadevanj vodstva ekipe oziroma odbora sekcije v celoti. Do tod je vse jasno. Kako pa bo s fi- nančnimi sredstvi, je zadeva manj očitna. Upamo samo, da bomo naleteli na več razumevanja pri domačih foru- mih, zlasti pri sekretariatu Partizan – Kovinarja, ki s temi sredstvi razpolaga.

Poleg vsega naštetega je izrednega pomena delo trenerjev, ki bodo morali vložiti veliko več truda, da bi tako do- segli tisto kakovostno raven, ki jo pričau- kujemo.

Z delom bomo torej nadaljevali, brž ko bo glavna dopustniška sezona mini- la. To naj bi bilo v mesecu septembru, ko bomo neposredno pred pričetkom prvenstva pričeli z vadbo tako pionir- ske kot članske vrste. Razmere v celjski regiji, ki zadevajo nogometni naraščaj, še vedno niso dozorele za kakršnokoli organizirano tekmovalje med pionirji. Nekaj so sicer na podzvezi v Celju ob- ljubili: tekmovalje pionirjev na nekate- rih turnirjih, ki naj bi jih organizirali v Celju in morda še kje. To pa ni tisto, če- sar si mi v odboru sekcije želimo, ven- dar je le boljše kot nič. Sicer bomo tudi sami organizirali nekaj prijateljskih

srečanj, tako da fantje ne bodo samo trenirali. Pri tem moram takoj pristi- viti žalostno dejstvo, da pionirski vadijo in igrajo nogomet v svojih copatah, ker jih pač pri sekciji nimamo na voljo, in sicer iz preprosto neverjetnega razloga: v društvu Partizan-Kovinar so tozadev- no prošnjo zavrnili z obrazložitvijo, da za nakup copat ni sredstev. Ali gre tukaj nemara za pomankanje etike tovarišev v društvu, ki o društvenih sredstvih od- ločajo? Nekaj je gotovo: pionirjem mo- ramo zagotoviti potrebno opremo. Kako naj bi se sicer šli tekmovalja in nogometa na sploh? Toliko glede pionirjev.

Tudi za člane bomo organizirali tur- nir, ki naj bi bil memorialna nogomet- na prireditve, posvečena spominu na prežgodaj preminulega funkcionarja, nogometu zapisanega delavca in nese- bičnega tovariša. O njem in spominski prireditvi bo torej tekla beseda v eni iz- med prihodnjih izdaj Štorskega železar- ja.

Zdaj si pogledimo še, kaj se je zani- mivega dogajalo spomladi med tekmo- vanjem v okviru krajevne skupnosti v Storah. Stanje na lestvici se od tedaj, ko sem nazadnje pisal o tem, ni bistveno spremenilo. Nekoliko nižjo kakovost je bilo opaziti v igri mladih Storočanov, ki so letos igrali brez nekaterih hitrih napadalcev, tako da ni bilo v njihovi igri več tiste probojnosti, ki so jo poka- zali lansko jesen. Očitno je bilo tudi, da je mnogim igralcem nastopajočih ekip primanjkovalo resnosti in tiste zagnanosti, s katero so tekmovalje pričeli. Tudi sodniki niso izpolnili vsega, kar smo od njih pričakovali. Torej bo treba okoli tega še dosti storiti. Odbor nogo- metne sekcije zato poziva vse vodje ekip, da v jesenskem nadaljevanju tek- movalja strnejo svoje vrste in v tek- mah pokažejo več enotnosti in žara. Nič še ni namreč zamujenega. Stanje na lestvici, ki je tu prikazana, se bo verjet- no še korenito spremenilo. ekipo pa, ki bo do tedaj zbrala največ točk, bomo proglasili za zmagovalca v letu 1983 in ji podelili pokal. Pokal bo prehodnega značaja in izralcem naj bi pomenil stalno motivacijo v bodočem tekmo- vanju. Vrstni red o spomladanskem delu prvenstva e sledeč:

Ekipa:						Točke:
1. Štore starejši	7	6	1	0	21:6	13
2. Štore mladi	7	5	2	0	21:5	12
3. Kompole	7	4	1	2	14:5	0
4. Svetina	7	3	1	3	15:5	7
5. Pečovje	7	2	2	3	11:14	6
6. Breze	7	2	0	5	6:19	4
7. Lopata	7	/	1	5	8:21	3
8. Teharje	7	/	0	6	6:15	2

Viki Jager

Pogini rib niso obšli Voglajne in njenih pritokov

Pogini rib tudi letos niso obšli Voglaj- ne in njenih pritokov. Za nami je komaj dobrega pol leta, ko že beležimo 6 več- jih poginov rib ter jih dodajamo žalost- ni statistiki slovenskih rek.

– Med 10. in 11. 6. je prišlo do pogina rib na mrtvici Kozarice zaradi odlaga- nja industrijskih odpadkov. LI Bohor

Sentjur je zasipal celotno mrtvico, ne da bi poprej o tem obvestil ribiško dru- žino oziroma si od pristojnega organa družbeno – politične skupnosti pridob- il ustrezno dovoljenje za tak poseg.

– Dne 4. 7. je prišlo do pogina vseh rib (zaroda in mladice) na Sentvidskem po- toku v dolžini okoli 3000 m. Vzrok in povzročitelja zastrupitve se še išče.

– Med 6. in 8. 7. je zastrupitev dožive- la Voglajna od kurje farme v Slivnici do Črnočice. V tej zastrupitvi so poginile vse potočne postrvi, smuči, mreene in glavači v dolžini okoli 3200 m. Obstoj- utemeljen sum, da je prišlo do tega po- mora zaradi odtekanja gnojnice in raz- kužil iz omenjenega kmetijskega objek- ta.

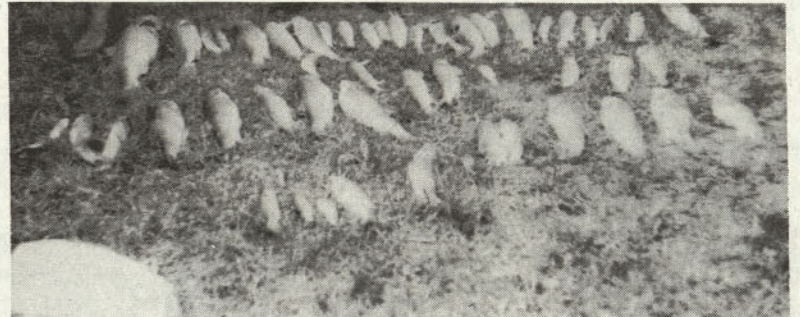
– Med 9. in 10. 7. je prišlo do izsušitve 200 m struge pod opoškim jezom v Pro- žinski vasi zaradi prenizkega vodostaja oziroma odtekanja vode skozi odvzem- ni kanal za industrijsko vodo ter s tem do pogina vseh rib v že omenjeni dolži- ni Voglajne.

– Dne 12. 7. so poginile na potoku Čreta (Ločica) vse ribe v dolžini okoli

600 m. Do pogina je prišlo zaradi izpus- ta približno 1000 l gnojnice direktno v vodotok.

– Dne 17. 7. oziroma 18. 7. je prišlo do pogina ribjega drobža in klenov na po- toku Pešnica v dolžini okrog 300 m. Tudi vzrok tega pogina se še ugotavlja.

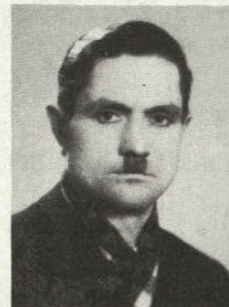
Škoda vseh poginov je ocenjena na več kot 2000.000,00 din. Dejansko pa je mnogo večja, saj so v vseh škodnih de- janjih poginile zvečina le tiste vrste av- tohtonih rib, ki jih ni mogoče nikjer na- baviti oziroma je usoda sedaj mrtvih vodotokov prepuščena migraciji rib iz še neprizadetih delov voda in njihovom nadaljnem naravnem razplodu ter vlagan- ju rib, ki naštetih miljejev do sedaj še niso naseljevale. M. S.

Del poginjenih rib iz Voglajne (foto Barič)

Kadrovske vesti

V mesecu juniju 1983 so bili upo- kojeni:

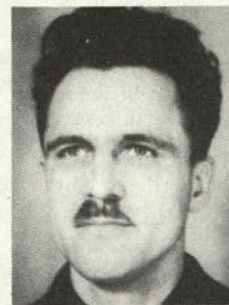
HRIBAR Anton, rojen 9. 1. 1927, stan- jujoč Zvodno 60 a, p. Teharje. V naši organizaciji združenega dela se je zapo- silil leta 1950 kot pomočnik vlivališča v jeklarni. Zaradi zdravstvenih razlogov je bil leta 1975 premeščen v TT skladiš- če na dela in naloge »prevzem in izdaja materiala«. Ta dela je opravljal vse do upokojitve.

30. 6. 1983 je bil redno upokojen.

PUNGRŠEK Franc, rojen 19. 7. 1927, stanujoč Laška vas 4 a, p. Štore. V železarni se je zaposlil leta 1948 kot vti- kalec I. ogr. v valjarni, kjer je delal do leta 1954. Na pobudo delovne organiza- cije je opravil izpit za medicinskega hi- gienika in nato delal do upokojitve v ambulanti prve pomoči kot vodja am- bulante.

30. 6. 1983 je bil redno upokojen.

ŠMID Franc, rojen 21. 1. 1931, stanju- joč Na razgled-15, p. Sentjur. Prva nje- gova zaposlitev v našem podjetju je bila od leta 1948 do 1951. Po odsluženju kadrovskega roka si je ponovno pridob- il lastnosti delavca v naši DO kot dvi- galec grobe proge v valjarni. V istem obratu je opravljal še dela valjarja in upravljalca žarilne peči.

30. 6. 1983 je bil redno upokojen.

Kontrola zavornih čeljusti z ultra- zvokom

OBERŽAN Marija, rojena 16. 6. 1928, stanujoča Laška vas 43, p. Store. V železarni se je zaposlila leta 1958 kot likvidator II v DS za komercialne posle. V komerciali je delala na različnih delovnih mestih nazadnje kot poslovodja skladišča.

30. 6. 1983 je bila redno upokojena.

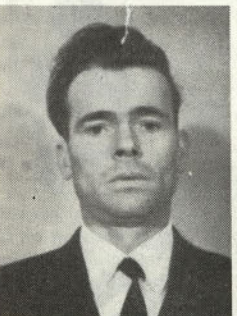
KRAJNC Dragica, rojena 16. 11. 1931, stanujoča Vrbje 66, p. Žalec. V naši DO se je zaposlila leta 1955 kot administratorica v kemijskem laboratoriju. Leta 1969 je bila premeščena v DS za komercialne posle na dela in naloge referenta I za komerc. posle. Kot referent I v nabavi je ostala vse do upokojitve.

30. 6. 1983 je bila redno upokojena.

BUKŠEK Feliks, rojen 11. 2. 1949, stanujoč Žahenberc 59, p. Rogatec. V Železarni Store je bil zaposlen preko 12 let. Vsa leta je delal v livarni I kot pomočnik talilca in nazadnje pomočnik livarja.

17. 6. 1983 je bil invalidsko upokojen.

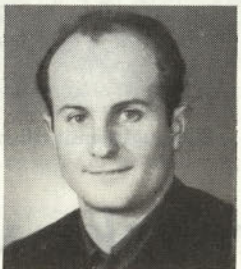
MLAKAR Franc, rojen 6. 12. 1930, stanujoč Breze 66, p. Laško. V naši DO je bil zaposlen preko 33 let. Skozi vso delovno dobo je delal v jeklarni, najprej kot rezalec, nato avtogeni rezalec, odpornik gredic, livar in nazadnje odlivalec jekla na konti napravi.

30. 6. 1983 je bil redno upokojen.

ŽALER Stanislav, rojen 7. 8. 1931, stanujoč Štore 81. Prva njegova zaposlitev je bila pri Betonu, Celje. Leta 1955 si je pridobil lastnosti delavca v naši DO kot čistilec cevi v livarni II. Leta 1964 je bil premeščen v livarno I na dela in naloge pomočnika talilca. V istem obratu je opravljal še dela pomočnika livarja in razbijalca zlomnine.

30. 6. 1983 je bil invalidsko upokojen.

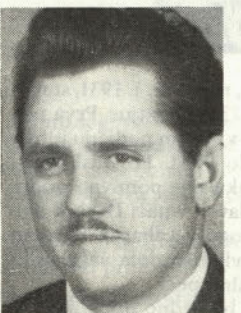
LENART Martin, rojen 2. 11. 1935, stanujoč Voduce 5, p. Gorica/Slivnici. V železarni je bil zaposlen preko 24 let. Najprej je delal na ekspeditu kot transportni delavec. Leta 1960 je bil premeščen v valjarno na dela in naloge dvigalca grobe proge. Zaradi zdravstvenih razlogov je bil leta 1978 premeščen v DS za investicije in razvoj kot transport. sklad. materiala.

20. 6. 1983 je bil invalidsko upokojen.

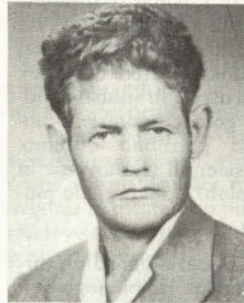
LEŠEK Jakob, rojen 13. 7. 1925, stanujoč Kompole 77. V Železarni Store se je zaposlil leta 1948 kot transportni delavec na ekspeditu. Leta 1952 je bil premeščen v Livarno II na dela in naloge zabijača cevi. Nadalje je opravljal dela na različnih delovnih mestih, nazadnje kot upravljalec stroja za razrezavanje jeklenih profilov v jeklovleku.

30. 6. 1983 je bil redno upokojen.

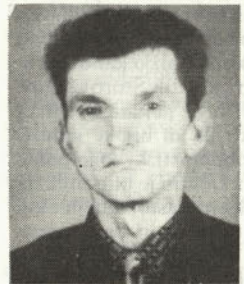
LELJAK Ljudevit, rojen 22. 8. 1933, stanujoč Kompole 105 a. Prva njegova zaposlitev v železarni je bila leta 1955 do 1956. Po odsluženju kadrovskega roka si je ponovno pridobil lastnosti delavca v naši DO kot prebodar v MO. Kmalu je napredoval na dela in naloge VK strugarja. Leta 1969 je bil premeščen v gasilsko službo kot vodja delovne izmene požarno reševalne službe. Ta dela je opravljal do upokojitve.

24. 6. 1983 je bil invalidsko upokojen.

JURŠIČ Alojz, rojen 18. 6. 1929, stanujoč Hrastovec 59, p. Poljčane. V Železarni je bil zaposlen preko 11 let. Vso delovno dobo je delal na elektroplavžu kot posluževalec drobilcev in nazadnje kot sinterist.

27. 6. 1983 je bil invalidsko upokojen.

SKALE Stanislav, rojen 29. 4. 1926, stanujoč Tratna ob Voglajni 9, p. Gorica/S. V železarni se je zaposlil leta 1962 kot dovažalec materiala v šamotarni, kjer je opravljal še dela in naloge zbiralca materiala, drobilca, strojnega oblikovalca in kurjača plinskih peči. Leta 1975 je bil zaradi ukinitve obrata premeščen v DS za investicije in razvoj kot transporter skladiščnega materiala.

30. 6. 1983 je bil invalidsko upokojen.

SAJOVIC Ljudmila, rojena 7. 10. 1931, stanujoča Štore 78. V železarni se je zaposlila leta 1950 in delala vse do upokojitve kot delavka v valjarni I.

30. 6. 1983 je bila redno upokojena.

ŽNIDAR Ivanka, rojena 19. 4. 1933, stanujoča Štore 73. V Železarni Store se je zaposlila leta 1949. Najprej je opravljala dela in naloge pomožne delavke v vrtnariji. Kmalu je bila premeščena v jeklarno na dela in naloge žerjavovodja. Ta dela je opravljala tudi v livarni II. Zaradi zdravstvenih razlogov je bila leta 1966 premeščena v nadzorno službo za kurirko. Leta 1978 je bila prerazporejena v Oddelek za informativno dejavnost za razmnoževalko dokumentacije. Ta dela je opravljala do upokojitve.

30. 6. 1983 je bila redno upokojena.

Zahvala

OO ZS TOZD jeklarne, izmeni II ter vsem, ki so mi ob odhodu v pokoj zaželeli zdravja in zadovoljstva za v bodoče, se iskreno zahvaljujem. Posebej se zahvaljujem tudi za darilo, obenem pa vam želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Mlakar Franc

Zahvala

Ob odhodu v pokoj se zahvaljujem za lepo in drago darilo sodelavcem in obratovodstvu iz TOZD valjarna I, na imeni Pušnik.

Slovo je bili prisrčno, zame težko, ker smo toliko let preživeli skupaj. Tudi za naprej vam želim, da bi uspešno poslovili in imeli mnogo uspehov.

Pustivšek Stanislav

Zahvala

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi drage mame in stare mame Franciške Zupanc iz Laške vasi nad Štorami se iskreno zahvaljujem vsem, ki so nam v teh težkih trenutkih kakorkoli pomagali, darovali vence in cvetje ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti.

Posebna zahvala sodelavcem DS za kadre in splošne zadeve in sodelavcem mehanične delavnice za darovana venca, pihalnemu orkestru Železarne Štore za zaigrane žalostinke, govorniku tov. Kraglu Jožetu za ganljive besede ob odprtem grobu ter gospodu župniku za opravljen obred.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči
sin Emil in hčerka Dragica
z družinama

Zahvala

Iskrena hvala vsem, ki so spremili na zadnji poti LIPARJA MARTINA; še posebna hvala govorniku iz valjarne II in za darovano cvetje.

Žalujoča žena in sinovi
Branko, Martin, Jože in Marjan

STORSKI ŽELEZAR – Glasilo OZD Slovenske železarne ŽELEZARNA STORE – Izhaja dvakrat mesečno – Uredniški odbor: Gradišnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing. Kavka Franc, Renčelj Vlado, Kocman Vojko, Zelič Franc, ing. Verbič Stane – odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) – Tisk: AERO Celje – TOZD grafika – Rokopisov ne vračamo.